

ISSN 2392-070X

NR 3

PRZEGLĄD
NAUKOWY

28 MAJA 2016

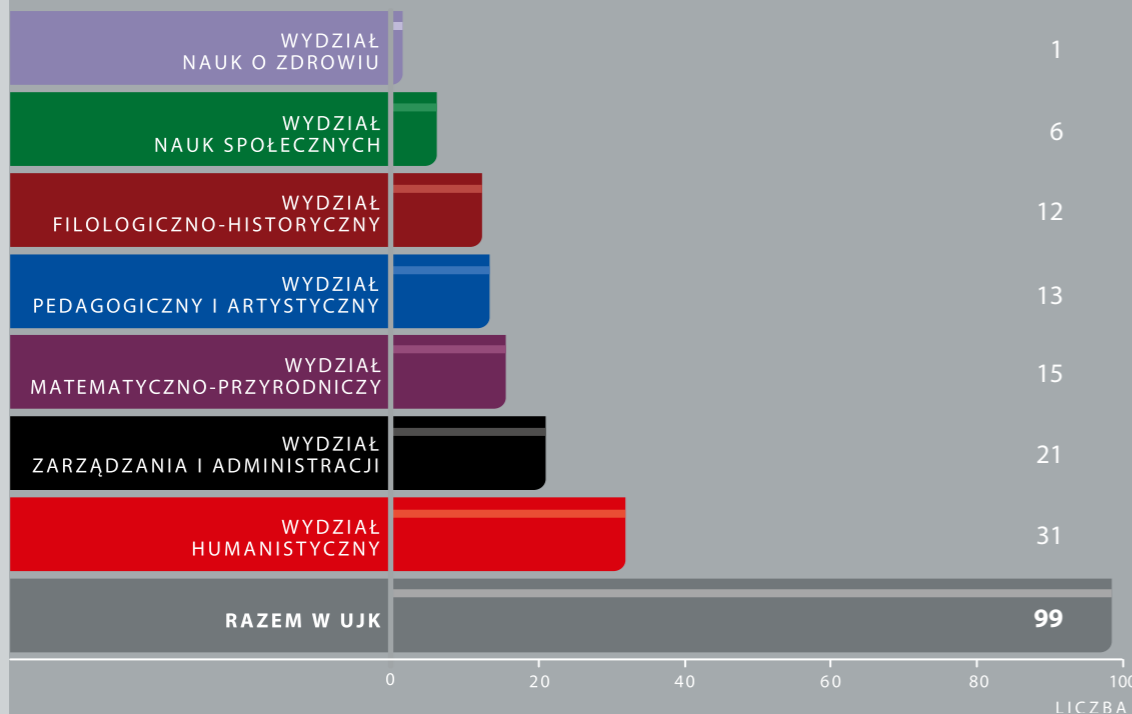
Spis treści

1	Statystyki	4
	Osiągnięcia naukowe UJK w statystykach za 2014 rok	4
2	Teksty ekspertów	8
	Kategoryzacja jednostek naukowych 2017	8
	Czy trzeba wprowadzać dane do systemu POL-on?	12
	Ponad miliard złotych dla naukowców i firm w projektach Fundacji na rzecz Nauki Polskiej	19
3	Mistrz w UJK	22
	Prof. dr hab. Stanisław Wiech laureatem programu MISTRZ Fundacji na rzecz Nauki Polskiej	22
4	Przekraczając granice	25
	Z UJK na Stanford	25
	Co to jest Horyzont 2020 i dlaczego tyle się o nim mówi?	27
5	Relacje	34
	HORYZONT 2020 – od pomysłu do grantu. Seminarium	34

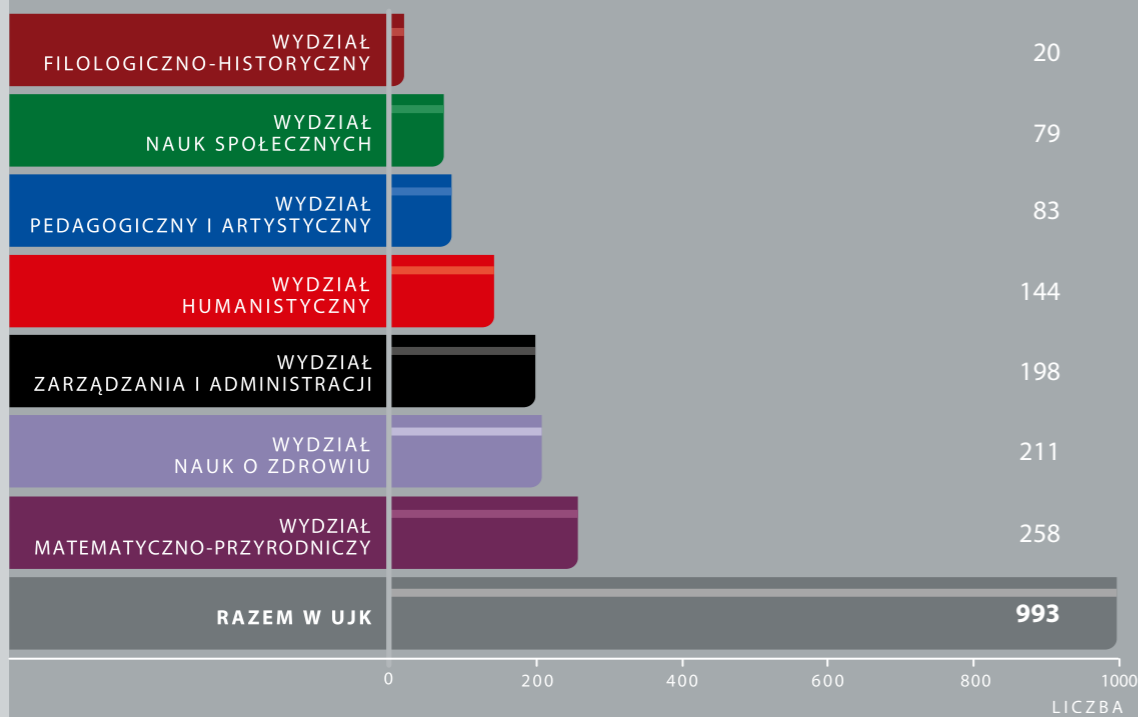
OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE UJK w statystykach za 2014 rok

Statystyki
1

LICZBA MONOGRAFII OPUBLIKOWANYCH W 2014 ROKU

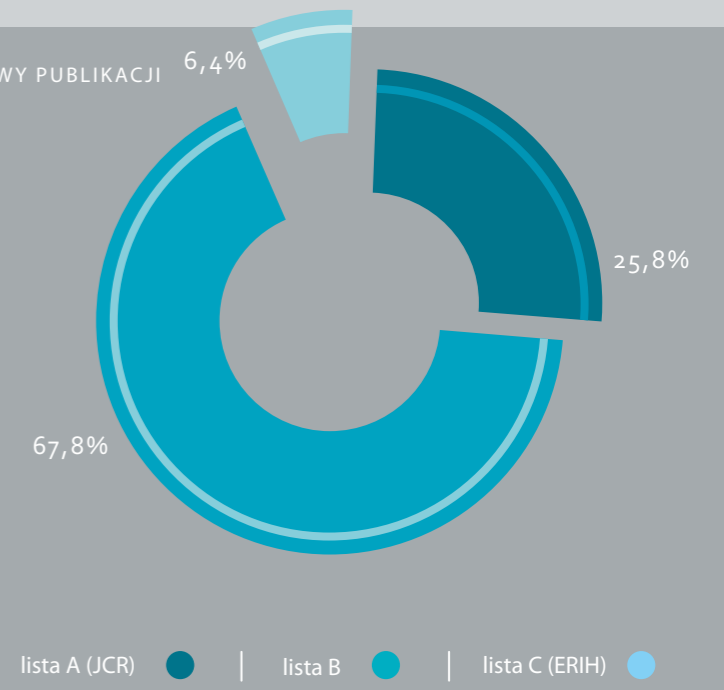

LICZBA ARTYKUŁÓW OPUBLIKOWANYCH W 2014 ROKU

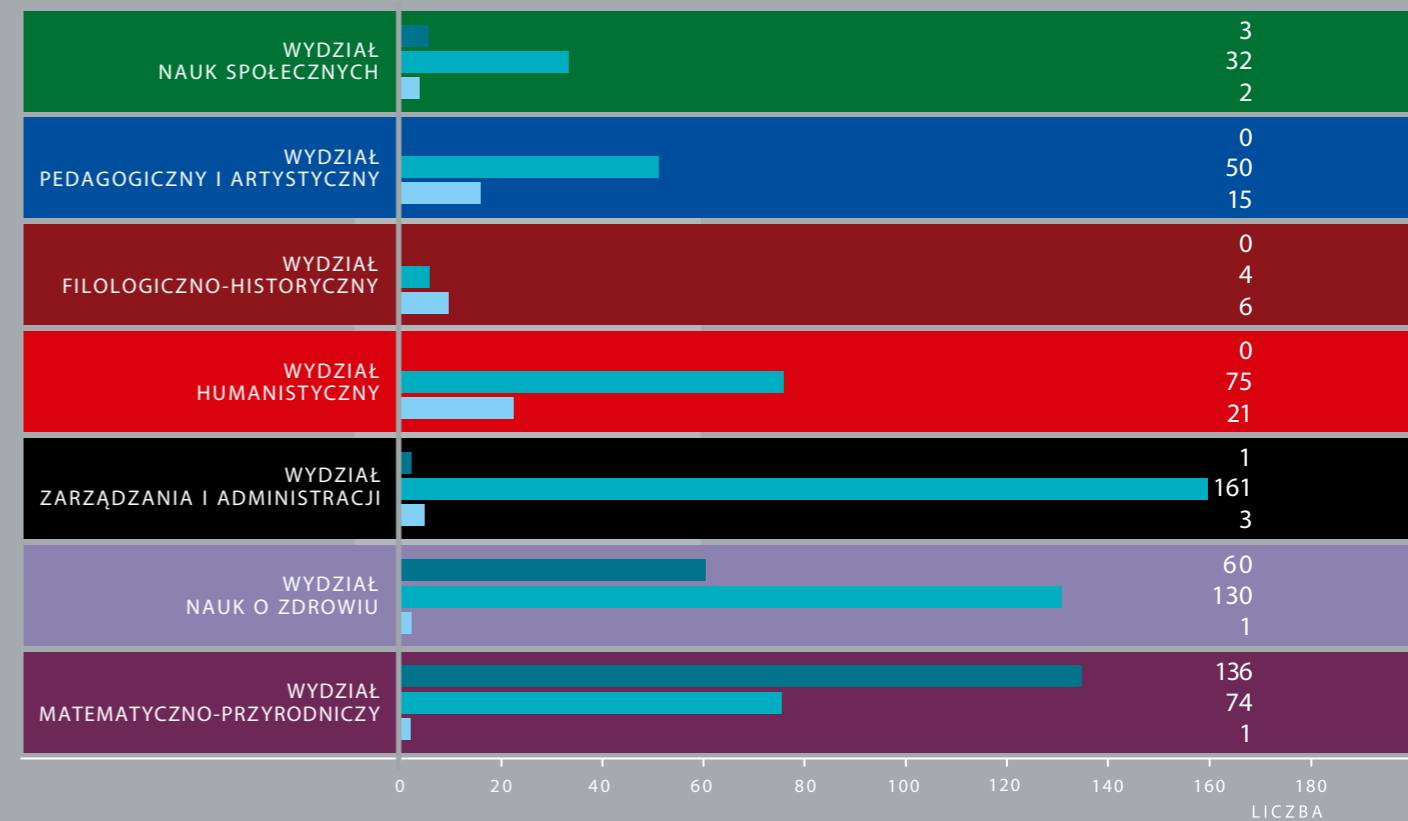
PUBLIKACJE W CZASOPISMACH Z LISTY MINISTERIALNEJ A (JCR) B i C (ERIH) W 2014 ROKU

PODZIAŁ PROCENTOWY PUBLIKACJI

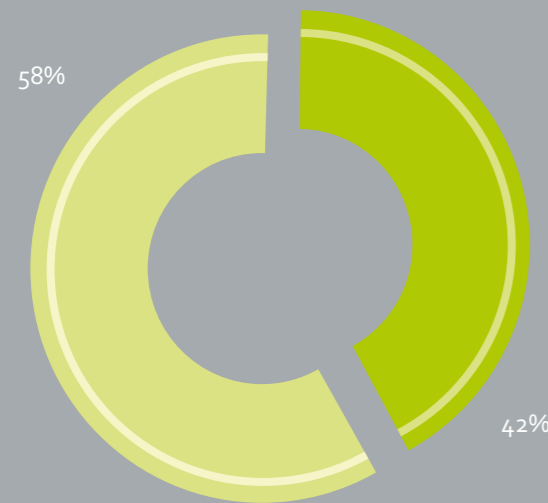
LICZBA PUBLIKACJI

Razem w UJK	Lista A (JCR)	Lista B	Lista C (ERIH)
775	200	526	49

ORGANIZACJA KONFERENCJI NAUKOWYCH W 2014 ROKU

PODZIAŁ PROCENTOWY ORGANIZOWANYCH KONFERENCJI

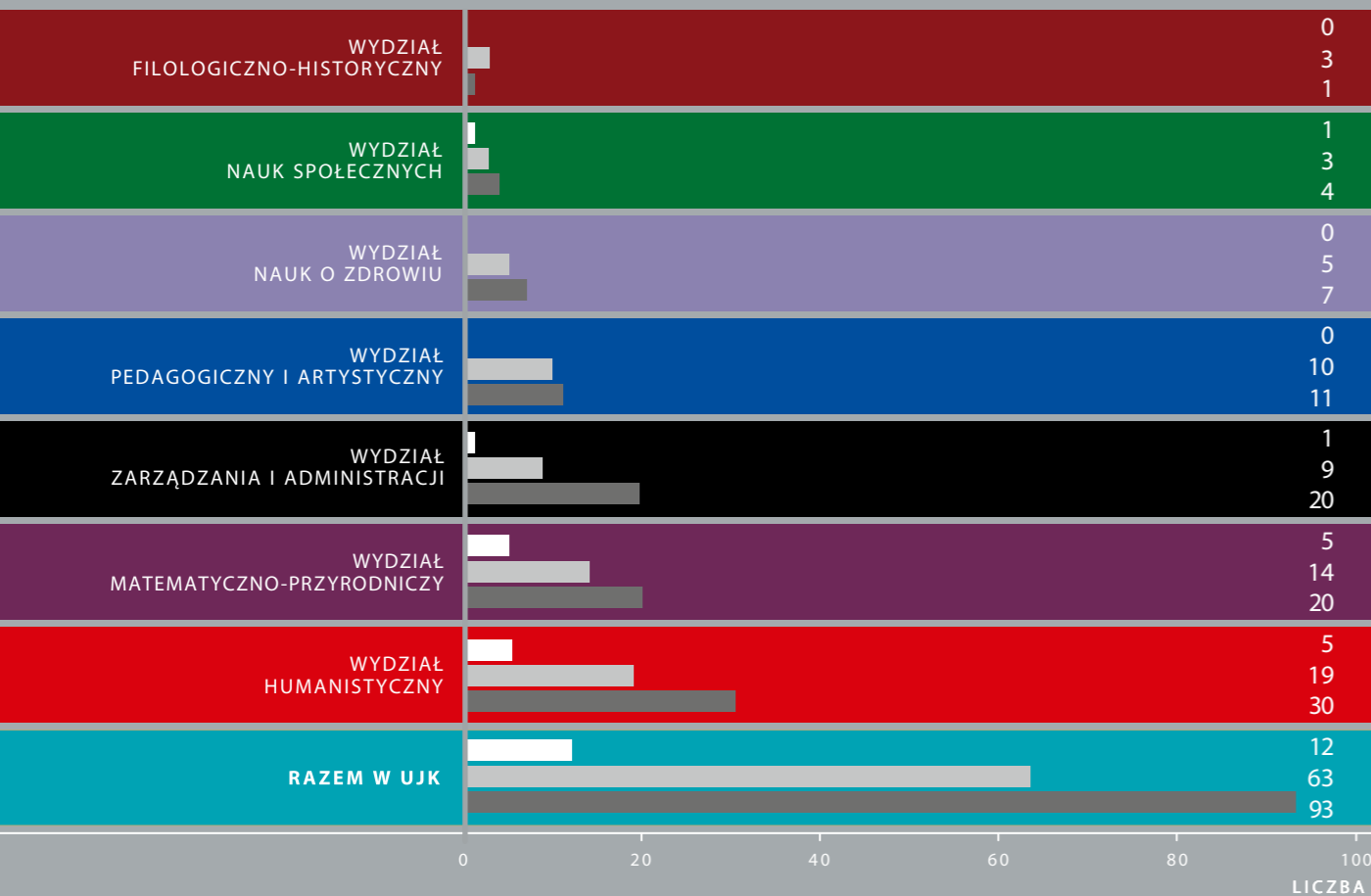
LICZBA ORGANIZOWANYCH KONFERENCJI

Razem w UJK	Krajowe	Międzynarodowe
157	97	66

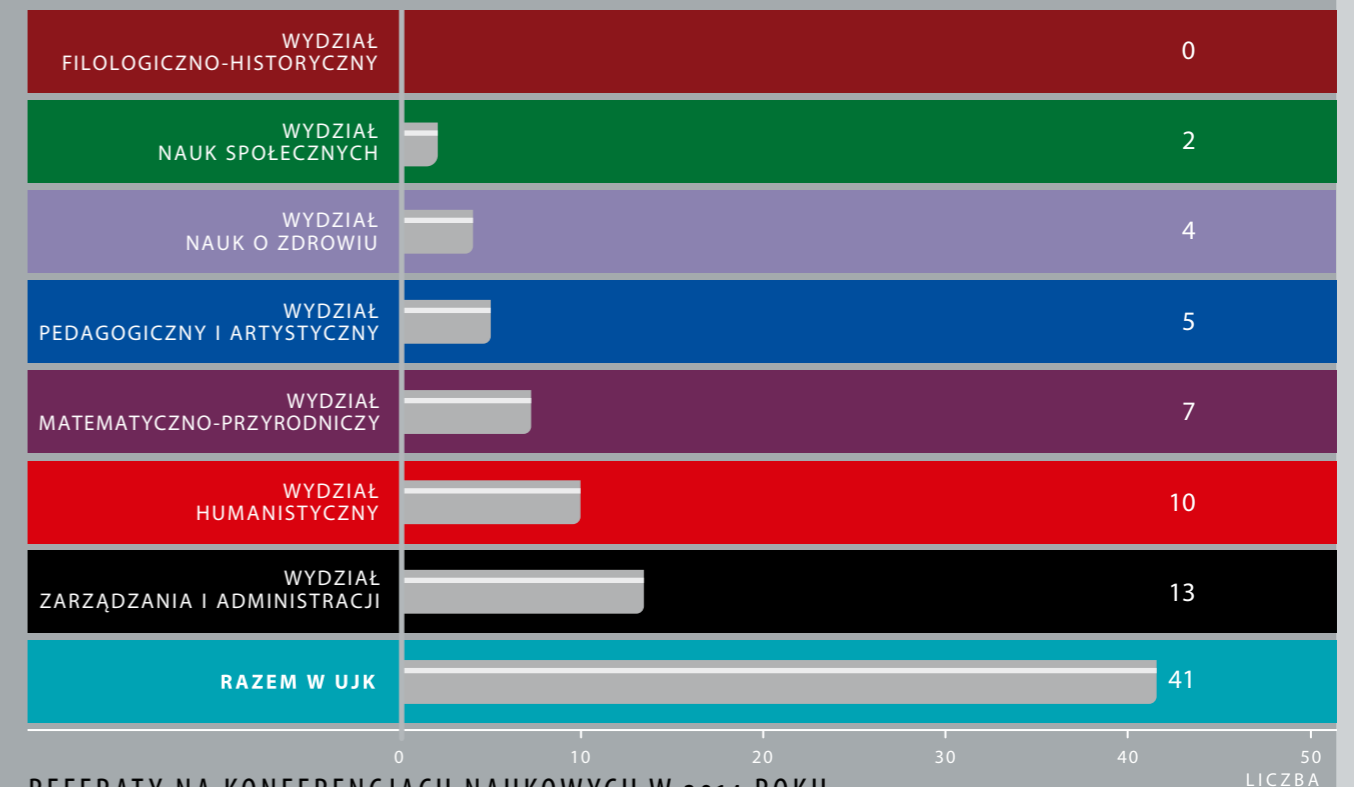
krajowe ●
międzynarodowe ●

LICZBA RECENZJI DOKTORATÓW, HABILITACJI I PROFESUR W 2014 ROKU

prof. ● | dr hab. ● | dr ●

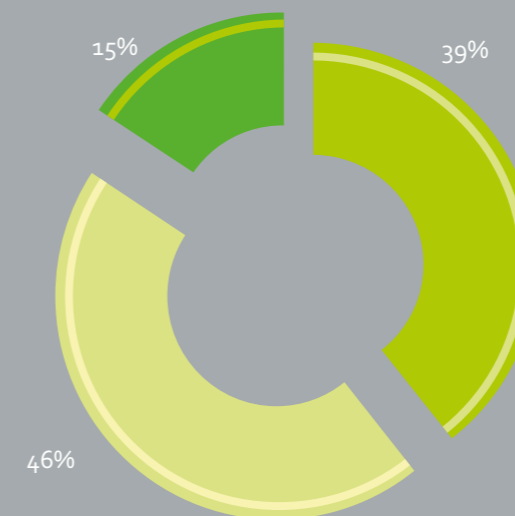

PROMOTORSTWA DOKTORATÓW W 2014 ROKU

REFERATY NA KONFERENCJACH NAUKOWYCH W 2014 ROKU

PODZIAŁ PROCENTOWY REFERATÓW

krajowe ●
międzynarodowe ●
zagraniczne ●

LICZBA REFERATÓW

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY			WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY			WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU			WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI		
Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne
156	100	35	101	136	77	133	149	59	89	123	25
WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY I ARTYSTYCZNY			WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH			WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-HISTORYCZNY			RAZEM W UJK		
Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne	Krajowe	Międzynarodowe	Zagraniczne
95	150	45	30	49	5	67	69	16	671	776	262

Dominik Antonowicz

Ewa Dahlig-Turek

Monika Marcinkowska

Andrzej R. Pach

Andrzej Pilc

Ewaryst Rafajłowicz

Barbara Rymśa

Błażej Skoczeń

Maciej Zabel

KATEGORYZACJA jednostek naukowych 2017

Niniejszy artykuł stanowi ekstrakt z obszerniejszej publikacji w Forum Akademickim (2016)

Kryteria oceny jednostek naukowych

Ewaluacje jednostek naukowych przeprowadzane są na całym świecie. Potrzebny jest bowiem algorytm, który pozwoli kierować strumień środków finansowych do tych, którzy najlepiej je wykorzystują. Zastosowana w planowanej na rok 2017 ocenie parametrycznej metoda parametryczna, zawiera bardzo duży zakres oceny eksperckiej. Do oceny jednostek naukowych wytypowano cztery podstawowe kryteria: osiągnięcia naukowe i twórcze (I), potencjał naukowy (II), praktyczne efekty działalności naukowej i artystycznej (III) oraz pozostałe rezultaty aktywności naukowej i artystycznej jednostki (IV). Jednym z otwartych i trudnych problemów była kwestia tzw. niejednorodnych jednostek naukowych (NJNI). Proponowane rozwiązania zakładają weryfikację stopnia niejednorodności jednostki, przypisanie jej do właściwej Grupy Wspólnej Oceny (GWO) i odpowiedni dobór jednostek referencyjnych, uwzględniający wieloobszarowość profilu naukowego jednostki. Ponadto, w proponowanym algorytmie uproszczono znacząco metodę porównań parami. Ważnym elementem nowego algorytmu jest uwzględnienie aktywności jednostki w pozyskiwaniu, koordynowaniu i realizacji projektów badawczych, krajowych i międzynarodowych. Zmodyfikowano również podejście w zakresie praktycznych efektów działalności naukowej, wprowadzając – obok wdrożenia – pojęcie tzw. aplikacji. Zmodyfikowano także zasady wyłaniania jednostek naukowych (JN) zasługujących na najwyższe laury, tzn. na kategorię A+. Wyróżnikami aktualnej ewaluacji są: bardziej eksperckie podejście, umiędzynarodowienie i premiowanie innowacyjności.

Opinia jednostek naukowych na temat oceny parametrycznej 2013

Po przeprowadzeniu oceny parametrycznej (2013) i ogłoszeniu jej wyników Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) przy pomocy Ośrodka Przetwarzania Informacji (OPI) przeprowadził badanie kwestionariuszowe wśród kierowników jednostek naukowych. Generalnie wyniki parametryzacji zostały pozytywnie, choć nie bezkrytycznie przyjęte przez kierowników jednostek naukowych, którzy deklarowali zrozumienie dla zasad parametryzacji. Dominowało przekonanie o potrzebie stabilizacji systemu według istniejących zasad, bowiem ani w pytaniach zamkniętych, ani też w komentarzach, które ankietowani mogli umieszczać, nie pojawiały się sygnały o konieczności wprowadzenia radykalnych zmian. Trzeba jednak mocno podkreślić, że ujawnił się wyraźny podział na dwie grupy: generalnie pozytywnie i negatywnie oceniających proces parametryzacji. Pierwsi (65–70%) konsekwentnie dobrze oceniają kryteria i sposób przeprowadzenia procesu parametryzacji, ale również deklarują zaufanie zarówno do KEJN-u, jak i członków zespołów ewaluacyjnych. Pozostali – przeciwnie – są niezadowoleni zarówno z kryteriów, jak i procesu, podważają rzetelność i nie mają zaufania do odpowiedzialnych za jego realizację. Wprawdzie trudno oczekiwać, że proces parametryzacji – który generuje hierarchię jednostek – będzie przez wszystkich równie pozytywnie oceniany, ale jednak trudno nie zauważyć, że istnieje pewna grupa wyraźnie niezadowolonych z oceny parametrycznej. Trzeba też wspomnieć, że badani kierownicy w przytłaczającej większości (85,4%) wskazywali na konieczność szerszego udostępnienia

informacji o dorobku jednostek naukowych. Większa transparentność na pewno poprawi legitymizację oceny parametrycznej, a osiągnięcia najlepszych jednostek mogłyby być doskonałą formą rozpowszechniania dobrych praktyk i pokazania, czym się zajmują jednostki najlepiej oceniane w poszczególnych GWO.

Nowe zasady oceny parametrycznej 2017

W kontekście oceny parametrycznej przeprowadzonej w roku 2013 zgłoszono szereg postulatów zmierzających do usprawnienia algorytmu kolejnej edycji parametryzacji i kategoryzacji jednostek naukowych. Najistotniejsze zmiany o charakterze systemowym sprowadzają się do uproszczenia algorytmu porównywania parami, modyfikacji zasad tworzenia GWO, opracowania zasad ustalania ocen jednostek referencyjnych dla niejednorodnych jednostek naukowych (NJNI) oraz modyfikacji zasad wyłaniania JN kategorii A+, w tym zwiększenia roli oceny eksperckiej. Inne ważne zmiany dotyczą m.in. wprowadzenia pojęcia tzw. monografii wybitnych, wprowadzenia punktacji za mobilność naukowców, premiowania aktywności w pozyskiwaniu, koordynowaniu i realizacji projektów, wprowadzenia pojęcia tzw. aplikacji, która nie generuje wymiernych korzyści materialnych (w przeciwieństwie do wdrożenia) oraz uporządkowania zasad oceny jednostek w ramach kryterium IV.

Jedną z istotniejszych kwestii jest struktura GWO oraz sposób przypisywania do nich jednostek naukowych. Przyjęto, że każda grupa nauk będzie dysponowała własną GWO, w której znajdą się wszystkie niejednorodne jednostki naukowe, właściwe dla tej grupy nauk. Ponadto sposób przypisywania jednostek naukowych do GWO będzie uwzględniał profil działalności naukowo-badawczej, uprawnienia jednostek, strukturę potencjału naukowego oraz podobieństwo w innych aspektach.

Algorytm porównań parami w nowej odsłonie

Jednostka naukowa otrzymuje ocenę w każdym z czterech kryteriów, które są opisane w sposób szczegółowy w rozporządzeniu. Ponieważ ocen tych nie można porównywać ze sobą bezpośrednio (jak porównać np. potencjał naukowy jednostki ze środkami wydanymi na realizację prac naukowo-badawczych?), zastosowano specjalny algorytm porównywania dwóch jednostek w czterech kryteriach, z których każde ma z góry przypisaną wagę. W kategoryzacji z roku 2013 każda jednostka była porównywana z pozostałymi jednostkami i jednostkami referencyjnymi w danej GWO według tego algorytmu. Następnie wszystkie wyniki po-

równań dla każdej jednostki były sumowane i wartość tej sumy stanowiła wynik końcowy oceny jednostki. W poszczególnych GWO wszystkie jednostki oraz jednostki referencyjne zostały uszeregowane od jednostki o najwyższej ocenie aż do jednostki o najniższej ocenie, a jednostki referencyjne wyznaczały naturalne granice pomiędzy jednostkami naukowymi.

Taki sposób ewaluacji był do pewnego stopnia nieprzejrzyisty dla środowiska naukowego. W związku z tym wprowadzono istotną zmianę, polegającą na uproszczeniu wyznaczania kategorii naukowej. Mianowicie, porównuje się jednostkę naukową jedynie z jednostkami referencyjnymi. Jeśli jednostka naukowa w porównaniu z jednostką referencyjną dla kategorii A nie okaże się od niej gorsza (wynik porównania jest nieujemny), to jednostka naukowa otrzymuje kategorię A. Jeśli jednostka okaże się gorsza od jednostki referencyjnej dla kategorii B (wynik porównania ujemny), to otrzymuje kategorię C. Jeśli żaden z powyższych przypadków nie zachodzi, to jednostka naukowa otrzymuje kategorię B. Należy podkreślić fakt, że sam algorytm porównania wielokryterialnego dwóch jednostek ze sobą pozostał ten sam. Zmienił się natomiast sposób wyznaczania kategorii naukowej. Zostały zachowane także ważne zalety poprzedniego podejścia, polegające na zróżnicowaniu parametrów jednostek referencyjnych oraz wag kryteriów w zależności od typu jednostki (uczelniana, instytut PAN, instytut badawczy, tzw. inna jednostka) i od specyfiki GWO, która z kolei zależy od dyscyplin naukowych.

Jednorodne i niejednorodne jednostki naukowe (NJNI)

Ocena jednostek naukowych przeprowadzana jest w ramach GWO. Są one tworzone dla dziedzin lub grup dziedzin bądź dyscyplin naukowych, osobno dla poszczególnych typów jednostek (podstawowych jednostek naukowych uczelni, instytutów naukowych PAN, instytutów badawczych i innych jednostek). Przypisanie jednostki do GWO dokonywane jest z uwzględnieniem profilu naukowego jednostki (określanego dla wszystkich na podstawie posiadanych przez jednostkę uprawnień do nadawania stopni naukowych, analizy działalności naukowo-badawczej pracowników oraz dyscyplin naukowych lub dziedzin nauki, w których pracownicy jednostki uzyskali stopnie lub tytuły naukowe).

Nowe procedury przewidują wyodrębnienie w procedurze oceny parametrycznej tzw. NJNI. Za niejednorodną zostanie uznana taka jednostka, w przypadku której udział pracowników prowadzących działalność

naukową lub badawczo-rozwojową w obszarze wiedzy, innym niż obszar wiedzy wiodący dla danej jednostki w ogólnej liczbie pracowników, wynosi co najmniej 25% (w dalszej procedurze zostaną uwzględnione tylko te obszary, które są reprezentowane przez min. 10% pracowników jednostki).

Niejednorodnie jednostki naukowe są oceniane na podstawie porównań z utworzonymi dla nich jednostkami referencyjnymi A i B, których parametry są wyznaczone jako średnie ważone ocen jednostek referencyjnych zatwierdzonych dla GWO, utworzonych z jednostek naukowych tego samego rodzaju co oceniana NJN, i prowadzących działalność w obszarach wiedzy właściwych dla działalności naukowej danej NJN.

Ocena monografii naukowych

W zakresie oceny monografii nieznacznie tylko zmodyfikowano poprzednią definicję, rezygnując z automatycznego wykluczenia podręczników. Komitet przyjął, że do oceny może być przedstawione każde opracowanie spełniające kryteria monografii naukowej. Zachowano minima wymaganej objętości (6 arkuszy dla monografii oraz 0,5 arkusza dla rozdziału), przy czym dolny limit dla tekstów zamieszczonych w wydawnictwach encyklopedycznych i słownikowych obniżony został do 0,25 arkusza.

Z uwagi na kontrowersje związane z podwyższoną punktacją za monografie i rozdziały w języku podstawowym dla danej dyscypliny bądź też w językach kongresowych, KEJN zaproponował uniezależnienie punktacji od języka (25 pkt za monografię i 5 pkt za rozdział). Komitet wprowadził ponadto kategorię monografii wybitnych (50 pkt), wyłanianych na drodze oceny eksperckiej na podstawie przyznanych prestiżowych nagród. W odniesieniu do monografii wieloautorских nastąpi obecnie zróżnicowanie na monografie mające nie więcej niż trzech autorów (premiowane pełną punktacją) oraz opracowania o większej liczbie autorów (punkty dzielone proporcjonalnie między jednostki naukowe).

Rola jednostki naukowej w realizacji projektów badawczych

Podobnie jak poprzednio, środki finansowe pozyskane przez JN w postaci grantów i zleceń od firm są punktowane w kryterium III. Dodatkowo nastąpiło poszerzenie kryterium II o zdolność jednostki naukowej do pozyskiwania i koordynowania projektów naukowych i badawczo-rozwojowych. W rezultacie konsultacji z Krajowym Punktem Kontaktowym i Narodowym Centrum Badań i Rozwoju powstał następujący podział:

r1	projekty międzynarodowe o najszerszym zasięgu (np. UE, NASA, CERN)
r2	projekty międzynarodowe o zasięgu europejskim (np. COST, COSME, HERA)
r3	projekty finansowane przez: NCN, NCBiR i FNP oraz odpowiadające tym agencjom zagraniczne instytucje publiczne w krajach OECD (np. NSF, DFG)
r4	projekty POIG, POIR oraz finansowane z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014–2020, a także inne badania naukowe lub prace rozwojowe realizowane w Polsce na zlecenie krajowych bądź międzynarodowych podmiotów gospodarczych

Drugim czynnikiem wpływającym na punktację projektów w kryterium II była rola jednostki w zarządzaniu i realizacji projektu:

Z1	koordynacja projektu z co najmniej dwoma wykonawcami zagranicznymi
Z2	koordynacja realizacji projektu z wykonawcą zagranicznym lub wykonawcami krajowymi lub kierowanie pakietem zadaniowym
Z3	wykonawca projektu w ramach konsorcjum lub projektu indywidualnego

Wynik punktowy (P) jest obliczany według wzoru:

$$P = m * K$$

gdzie: K oznacza środki finansowe w milionach złotych, przyznane jednostce naukowej na realizację projektów w okresie objętym oceną, zaś m stanowi mnożnik dla projektu z Tabeli nr 1 Załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym z dnia 27 października 2015 roku. Za jeden projekt jednostka naukowa może uzyskać do 100 pkt.

Innowacyjny wymiar badań naukowych

Innowacyjność może być oceniana zakresem zastosowań wyników działalności naukowej w praktyce społecznej i gospodarczej. W odniesieniu do wszystkich grup nauk i wszystkich typów jednostek naukowych

(§ 11 ust. 2) przewidziano ocenę praktycznych efektów działalności naukowej i artystycznej polegającą na uwzględnieniu m.in. wdrożeń i aplikacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych zrealizowanych w ocenianej jednostce. Formy zastosowania wyników badań najprościej można zdefiniować następująco:

- wdrożenie to zastosowanie wyników działalności naukowej i artystycznej, które generuje przychody i jest oceniane na podstawie wysokości przychodu jednostki naukowej
- aplikacja to zastosowanie wyników działalności naukowej i artystycznej, które nie generuje wymiernych korzyści materialnych i jest oceniane na podstawie zasięgu jej oddziaływania.

Wdrażanym produktem może być innowacja, w szczególności produktowa, procesowa, systemowa, organizacyjna lub społeczna, a przychód z tytułu jego wdrożenia jest potwierdzany także skanem stosownej umowy (§ 18 Ankiety). Aplikacja dotyczy zastosowania produktu, który należy scharakteryzować w odniesieniu do takich elementów, jak oryginalność, twórcza zmiana w funkcjonowaniu podmiotu korzystającego z aplikacji oraz wymaga potwierdzenia powtarzalności lub zasięgu oddziaływania (§ 19 Ankiety). Przy czym zasięg oddziaływania aplikacji został określony jako:

- mały/lokalny (zasięg nieprzekraczający jednego województwa lub liczba podmiotów, które zastosowały produkt nie mniejsza niż trzy)
- średni/krajowy (zasięg nie mniejszy niż trzy województwa lub liczba podmiotów, które zastosowały produkt nie mniejsza niż dziesięć)
- duży/międzynarodowy (aplikacja produktu na terenie więcej niż jednego państwa).

Wydaje się, że tak oceniony dorobek działalności naukowej i artystycznej jednostek naukowych wpłynie na zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, mobilizując jednostki naukowe do ściślejszej współpracy z jednostkami działającymi w obszarze praktyki społecznej i gospodarczej.

Kategoria A+ dla liderów naukowych

Jednostki kandydujące do kategorii A+ (liderzy nauki) będą wybierani przez specjalnie do tego celu powołane grupy ekspertów. JN kandydująca do kategorii A+ będzie musiała uzyskać w danej GWO, w kryterium I, nie mniej niż 70% oceny najwyższej.

Oceniane będą (w zależności od GWO):

- 1) rola JN w upowszechnianiu osiągnięć naukowych w skali światowej
- 2) rola JN w tworzeniu strategicznej infrastruktury badawczej

- 3) znaczenie wyników badań naukowych lub/i prac rozwojowych JN dla rozwoju gospodarczego kraju
- 4) szczególnie wybitne osiągnięcia naukowe lub/i artystyczne JN
- 5) udział JN w realizacji międzynarodowych projektów badawczych, zwłaszcza jako koordynatora badań.

W niektórych GWO eksperci mogą brać pod uwagę takie wskaźniki, jak:

- a) średnią wartość punktową 25% osiągnięć jednostki najwyższej ocenianej według kryterium I
- b) wartość zmodyfikowanego indeksu Hirscha
- c) liczba wysoko cytowanych publikacji, w których udział jednostki w powstaniu tych pozycji jest istotny (co najmniej połowa autorów lub/i autor korespondujący, lub/i autor pierwszy muszą pochodzić z JN).

Za powyższe osiągnięcia eksperci przyznawac będą punkty, uzasadniając ich liczbę. W każdej GWO liczba jednostek kategorii A+ zależeć będzie od pozycji międzynarodowej Polski w reprezentowanej przez daną GWO dziedzinie czy dziedzinach nauki.

Podsumowanie zmian systemowych

Przyjęte zmiany systemowe wychodzą naprzeciw potrzebom środowiska i jeszcze lepiej ujmują różne przejawy działalności naukowej jednostek. W szczególności warto podkreślić takie nowości algorytmu oceny JN 2017, jak:

- uproszczenie algorytmu porównywania parami
- wprowadzenie pojęcia niejednorodnych jednostek naukowych
- utworzenie specjalnych GWO dla NJN i wprowadzenie dla nich nowych zasad ustalania ocen jednostek referencyjnych
- lepsza ocena wymiaru innowacyjnego badań naukowych m.in. poprzez wprowadzenie pojęcia aplikacji
- umiędzynarodowienie oceny poprzez wprowadzenie definicji jednostek referencyjnych (JRA, JRB) w kontekście standardów międzynarodowych.

Wydaje się zatem, że obecny kształt oceny parametrycznej obejmuje zarówno elementy, które sprawdziły się w poprzednich edycjach, jak i te nowe, stwarzające perspektywę bardziej kompleksowego spojrzenia na osiągnięcia jednostek.

Piotr Rodzik

ekspert systemu POL-on

Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy

Czy trzeba wprowadzać dane do systemu POL-on?

Przywołane w tytule pytanie było wielokrotnie zadawane przez przedstawicieli szkół wyższych i instytucji naukowych Zespołowi Wsparcia Użytkowników systemu POL-on oraz pracownikom Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW). Odpowiedź nie jest prosta. Obowiązek wprowadzania danych zależy przede wszystkim od charakteru jednostki, której dane dotyczą, oraz od rodzaju tych danych.

Istnieją sytuacje, gdy jednostka nie musi (a w gruncie rzeczy – nie może) wprowadzać danych do systemu POL-on. Dzieje się tak w przypadku, gdy dane nie mogą istnieć lub w przypadku, gdy istnieją, ale mogą być wprowadzane wyłącznie przez podmioty wskazane bezpośrednio w przepisach prawa albo na podstawie decyzji pracowników MNiSW. Rozważmy następującą wątpliwość: czy dane studentów powinny być wprowadzane przez jednostkę Polskiej Akademii Nauk (PAN)? Oto odpowiedź: dane studentów nie występują dla jednostki PAN, ponieważ nie może ona prowadzić samodzielnie kształcenia na pierwszym i drugim poziomie, a co za tym idzie, nie może mieć studentów, czyli nie może raportować danych ich dotyczących. Jak widać, w tej sytuacji dane określonego typu nie mogą wystąpić, więc jednostka nie ma obowiązku (nie może) wprowadzać takich danych. Innym przykładem jest raportowanie danych o posiadanych przez jednostkę uprawnieniach do nadawania stopni naukowych. Te dane, zgodnie z decyzją MNiSW, może wprowadzać tylko jednostka, w której dane te powstają – Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów (CK). Zadaniem jednostki jest tylko kontrola, czy wszystkie dane zostały poprawnie wprowadzone do systemu – jeżeli nie, to należy kontaktować się w tej sprawie z CK. W tym przypadku dane istnieją i dotyczą jednostki, ale nie może ona ich bezpośrednio wprowadzać. Podobnie sytuacja wygląda dla Rejestru uczelni niepublicznych. Dane do tego systemu wprowadzają wyłącznie pracownicy MNiSW. Wynika to z faktu, że rejestr ten jest

prowadzony na podstawie rozporządzenia¹, w którym wskazano ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego jako organ prowadzący ten rejestr. Kolejnym przykładem jest wprowadzanie informacji o doktorantach. Studia doktoranckie na mocy art. 195 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym² mogą być prowadzone zarówno przez jednostki organizacyjne uczelni, jak i instytucje naukowe. Jeżeli zatem dana jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich, to pomimo tego, że formalnie może je prowadzić (czyli mogliby znajdować się w tej jednostce doktoranci) nie ma obowiązku raportowania danych o doktorantach, bo takie dane, w tym przypadku, po prostu nie istnieją.

Generalnie należy zawsze pamiętać o tym, że reguły wprowadzania i obligatoryjność poszczególnych zakresów danych określają przepisy prawa oraz decyzje przekazane przez pracowników MNiSW twórcom systemu POL-on – pracownikom Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego (OPI PIB). Tak więc ustalenie, czy dany zakres danych musi być wprowadzany przez jednostkę do systemu POL-on, nie jest proste. Oczywiście, można posłużyć się analizą obowiązujących aktów prawnych i odnaleźć tam większą ilość informacji, ale wymaga to przeznaczenia sporej ilości czasu i wiedzy (trzeba wiedzieć, do jakich aktów prawnych sięgnąć) w celu ustalenia stanu faktycznego. Aby ułatwić Państwu to zadanie, na stronie pomocy systemu POL-on <http://polon.nauka.gov.pl/help/doku.php/terminy/obowiazki> zamieszczono zbiorcze zestawienie zakresu danych oraz informację o konieczności ich wprowadzania (wraz z aktualnie obowiązującymi terminami). W omawianym zestawieniu mowa oczywiście ogólnie o „zakresach danych”, które zobowiązani są Państwo wprowadzać, ale jest to informacja niewystarczająca, gdyż nie zawsze wiadomo, czy i jakie dane

szczegółowe mieszczące się w tym zakresie należy do systemu wprowadzać.

Wspomnę jeszcze o okresie, za który dane muszą zostać wprowadzone do systemu. Oczywiście, zależy to od ich rodzaju. Najprościej jest określić akty prawne, które wskazują konieczność ich gromadzenia:

- zakresy danych, które stały się obowiązkowe w wyniku znowelizowania ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – należy tu wprowadzać (i aktualizować) dane za okres od 1 października 2011 roku
- zakresy danych, które stały się obowiązkowe w wyniku znowelizowania ustawy o zasadach finansowania nauki – należy tu wprowadzać (i aktualizować) dane za okres od 1 stycznia 2013 roku.

Powyższe dotyczy danych, które „istniały” we wskazanym okresie. Dajmy prosty przykład: pan X był zatrudniony w jednostce na stanowisku inżynierjno-technicznym w związku z wykonywaniem przez niego prac B+R w okresie od 1 stycznia 2012 do 31 marca 2012 roku i od 1 czerwca 2012 do 2 stycznia 2013 roku. Czy należy wprowadzić do systemu dane o jego zatrudnieniu? Oczywiście tak! Przy czym wystarczy wprowadzić informację o tym, że pan X pracował od 1 stycznia 2012 – 2 stycznia 2013 roku. W ten sposób wypełniony zostanie obowiązek sprawozdawczy, a jednocześnie nie zostanie wykonana nadmiarowa praca polegająca na wprowadzeniu danych, do których wpisania nie są Państwo zobligowani.

Skoro już wiemy, za jaki okres dane powinny znaleźć się w systemie, to nasuwa się kolejne pytanie: kiedy powinny być one wprowadzane i aktualizowane? Terminy wprowadzania poszczególnych zakresów danych można znaleźć na wspomnianej już stronie pomocy systemu POL-on. Nie będziemy ich tu ponownie omawiać. Istotny jest natomiast fakt, że system nie wymusza w żaden sposób zakresu dostępnych w danej chwili informacji – nie trzeba czekać z ich wprowadzaniem aż do momentu, gdy „wybije magiczna godzina”. Oczywiście nie można wprowadzać danych z przyszłości. Na przykład: już teraz wiemy, że za dwa miesiące otrzymamy patent i chcemy taką notkę od razu wprowadzić do systemu. Nie jest to możliwe. Dopiero gdy patent zostanie rzeczywiście przyznany (data przyznania patentu nie będzie już datą przyszłą), pojawi się możliwość wprowadzenia takiego komunikatu do systemu.

Drugą istotną informacją jest to, że dane mogą być modyfikowane i uzupełniane w dowolnym czasie – również po terminie, w którym należało je sprawozdać. Czyli, jeżeli w danej chwili nie mają Państwo kompletu danych, należy wprowadzić te, które już zostały określone (o ile stanowią one minimum wymagane przez

system – o tym za chwilę), a po uzyskaniu reszty informacji należy wprowadzić je do systemu. Zresztą niektóre zakresy danych, tak czy inaczej, muszą być wielokrotnie uzupełniane. Jako przykład rozważmy dane projektu badawczego. Po rozpoczęciu realizacji projektu musimy informację o nim wprowadzić do systemu. Podczas jego trwania pojawiają się „efekty realizacji”, mogą zmieniać się informacje o projekcie (np. data zakończenia projektu). Pamiętajmy, że informacje te należy uzupełniać na bieżąco (czyli co najmniej raz na kwartał). W chwili zakończenia projektu na pewno zmieni się przynajmniej jeden element jego opisu: status – z „w trakcie realizacji” na „zakończony – ...”. Dodatkowo trzeba pamiętać o „efektach”, które pojawią się po zakończeniu projektu, np. publikacje, gdzie długość cyklu wydawniczego zwykle powoduje, że ukazują się już po zakończeniu projektu. Jeżeli podsumujemy powyższe rozważania, dojdziemy do wniosku, że opis projektu możemy uznać za zakończony dopiero wtedy, gdy przestaną pojawiać się nowe efekty jego realizacji. Podsumowując: jeżeli w danym kwartale zmieni się opis aktualizowanego przez nas zestawu obiektów, to musimy te zmiany wprowadzić do systemu. Zachęcam, aby zmiany te wprowadzać zaraz po ich wystąpieniu i nie czekać na określony prawem termin uzupełniania danych. Aktualizując je na bieżąco, minimalizujemy ryzyko, że o czymś zapomnimy.

Warto tu jeszcze wspomnieć o różnicy pomiędzy obowiązkiem a możliwością wprowadzania danych. Z wyjątkiem danych osobowych prawo nie ogranicza wprowadzania do systemu żadnych informacji. Można je wprowadzać pod warunkiem ich zgodności ze stanem faktycznym, ale tylko w zakresie dopuszczonym przez system. Nie można np. wprowadzić danych o członkostwie jednostki w organizacjach międzynarodowych, ponieważ w systemie nie przewidziano takiego zakresu informacji, można natomiast wprowadzić dane o konferencji naukowej zorganizowanej przez jednostkę w 2002 roku, pomimo tego, że dane te nie są wymagane przez prawo. Tak jak wspomniałem, nie dotyczy to danych osobowych – zgodnie z interpretacją Głównego Inspektoratu Ochrony Danych Osobowych (GIODO), tylko informacje wskazane w akcie prawnym o randze ustawy mogą być gromadzone w systemie prowadzonym dla całego kraju. Czyli, jeżeli nie ma uprawnienia ustawowego do gromadzenia określonego rodzaju danych osobowych (np. danych pracowników administracyjnych), to NIE WOLNO wprowadzać do systemu takich danych. Nie jest to, w tym przypadku, dobrowolne wprowadzenie dodatkowych danych i może być

¹ Rozporządzenie Ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie sposobu prowadzenia oraz szczegółowego trybu udostępniania rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych.

² Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym.

traktowane jako złamanie Ustawy o ochronie danych osobowych³.

I ostatnia rzecz – bezpośrednio związana z wprowadzaniem danych do systemu – obowiązkowość danych. Akty prawne nie określają, które dane muszą być bezwarunkowo wprowadzone. Wynika to z faktu, że większość wskazanych zakresów danych dotyczy dużych grup informacji, które opisują różne przypadki. Z reguły akty prawne podają opis wszystkich atrybutów, jakie w ogóle mogą wystąpić dla obiektu danego typu. Weźmy najprostszy przykład: dane podstawowe jednostki. Jednym z wymienionych w rozporządzeniu elementów jest numer Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), a przecież wydziały uczelni wyższych nie są w nim rejestrowane. Czyli dane takie dla większości jednostek znajdujących się w systemie nie istnieją. Oczywiście są takie jednostki naukowe, które posiadają numer KRS i tu właśnie pojawia się obowiązkowość wprowadzania danych, wynikająca z aktu prawnego: jeżeli dany atrybut istnieje i został wymieniony w odpowiednim akcie prawnym, to wprowadzanie go do systemu jest obowiązkowe. Podobnie drugie imię osoby – nie jest wymagane przez system (bo są osoby, które nie mają drugiego imienia) – można wprowadzić dane nowej osoby bez podawania drugiego imienia. Ponadto w ustawach mowa jest o „imionach” – czyli, jeżeli w dokumencie, którym posługuje się dana osoba, zostały wpisane dwa imiona, to pomimo możliwości wprowadzenia do systemu tylko pierwszego z nich, mają Państwo, na mocy zapisu ustawy, obowiązek wpisania obu imion. Tak więc trzeba wprowadzać do systemu dane, które istnieją i zostały określone w akcie prawnym opisującym wskazany zakres danych, nawet wtedy, gdy system tego nie wymaga.

Podczas projektowania systemu konieczne było ustalenie (w porozumieniu z pracownikami MNiSW) pewnego minimum informacji, które dotyczy wszystkich gromadzonych obiektów danego typu i pozwala na ich jednoznaczny identyfikację. Wprowadzenie takiego (minimalnego) zakresu danych jest obowiązkowe i dopiero po jego podaniu możliwe jest zapisanie w systemie informacji o danym obiekcie. Często narzekają Państwo na zbyt duży zakres informacji obowiązkowych dla niektórych obiektów. Informuję, że można to zmienić. Ponieważ zakres tych danych (w systemie) nie został określony przez ustawy ani przez rozporządzenia, istnieje tu większa swoboda dostosowywania go do Państwa oczekiwań. Oczywiście wszystkie decyzje w tej sprawie musi podjąć MNiSW, a my (twórcy POL-on) na podstawie takiej decyzji dostosujemy do niej system.

Trzeba tylko pamiętać, aby wnioskując do pracowników MNiSW o zmianę obowiązkowości poszczególnych pól, nie wylać dziecka z kąpielą, czyli nie spowodować, że dane widoczne w systemie staną się dla Państwa nieczytelne ze względu na niekompletność. Tu również można znaleźć bardzo prosty przykład – jeżeli podawanie imienia i nazwiska nie byłoby obowiązkowe, to podając tylko numer PESEL (wystarczy do jednoznacznej identyfikacji osoby), użytkownik nie byłby w stanie łatwo rozróżnić i szybko odnaleźć danych wybranej osoby już wśród kilkudziesięciu pracowników. Usunięcie obowiązkowości poszczególnych danych musi więc zostać przeprowadzone w sposób bardzo wyważony. Twierdzenie: „przecież te dane uzupełnimy”, nie może służyć za argument w formułowaniu założeń dla systemu informatycznego. System musi zapewniać spójność i jednoznaczność wprowadzanych danych bez względu na dobrą wolę użytkowników.

Ale wróćmy na chwilę jeszcze do zadanego na wstępie pytania: czy trzeba wprowadzać dane do systemu POL-on? Odpowiedź jest oczywista – trzeba. Pomimo wątpliwości, jakie przedstawiłem powyżej, każda jednostka podstawowa uczelni lub instytucja naukowa ma obowiązek wprowadzania pewnego zakresu danych do systemu POL-on. Jest do tego zobligowana przez akty prawne o randze ustawy oraz towarzyszące im rozporządzenia. W dodatku niektóre z nich (np. ustawa o zasadach finansowania nauki) dają ministrowi narzędzia do nakładania sankcji na jednostki, które nie wywiązują się z nałożonego na nie obowiązku. Jedynym sposobem, aby na pewno uniknąć sankcji, jest wypełnianie tego obowiązku, czyli terminowe przekazywanie kompletu danych do systemu POL-on.

Teraz nasuwa się kolejne pytanie: jakie rzeczywiście dane trzeba wprowadzać? Tu wkraczamy na teren bardzo rozległy i dokładne opisanie go zajęłoby dużo miejsca, a wynik końcowy nie byłby w pełni satysfakcjonujący, gdyż ze względu na zmiany przepisów prawa oraz ich interpretacji zarówno zakres danych, jak i sposób ich wprowadzania do systemu POL-on często ulegają zmianie.

Aby nie opisywać bardzo szczegółowo pełnego zakresu danych, które muszą być wprowadzane do systemu POL-on, skupię się na pewnych wątpliwościach, które powracają w formie pytań na prowadzonych przeze mnie szkoleniach, konferencjach organizowanych przez MNiSW i w pytaniach skierowanych do Zespołu wsparcia użytkowników POL-on oraz pracowników MNiSW.

Struktura instytucji

Zgodnie z wymaganiem MNiSW, nie mają Państwo dostępu do modyfikacji struktury instytucji w zakresie „jednostek podstawowych”. Tylko pracownicy MNiSW mogą oznaczać jako podstawowe i modyfikować informacje o „jednostkach podstawowych”.

Warto tu przypomnieć, co oznacza znacznik „podstawowa” w systemie POL-on. Jest to oznaczenie jednostki zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, ale niezgodne z Ustawą o zasadach finansowania nauki⁴. Pomiedzy definicjami zawartymi w obydwu ustawach występuje wyraźna rozbieżność. Ponieważ pierwotnie system POL-on był systemem informacji tylko o szkolnictwie wyższym, znacznik dotyczy wyłącznie definicji zawartej w tej pierwszej ustawie. Należy o tym pamiętać, przeglądając dane instytucji. W przypadku samodzielnych instytucji naukowych, podobnie jak w przypadku uczelni niepodzielonych na wydziały, jako jednostkę podstawową przyjmuje się całą instytucję.

Jeżeli więc wystąpią zmiany w opisie jednostek podstawowych, połączone z modyfikacją nazwy lub przekształceniem takiej jednostki, to na podstawie informacji przesłanej przez Państwa, zmian tych dokonuje odpowiedni pracownik MNiSW. Jeżeli zmieniły się dane adresowe – zmiana leży w Państwa gestii.

Trwają obecnie prace nad wprowadzeniem do systemu dodatkowego znacznika, określającego czy jednostka jest podstawowa w rozumieniu Ustawy o zasadach finansowania nauki.

W przypadku jednostek, które nie zostały oznaczone jako „podstawowe”, mają Państwo obowiązek wprowadzania tylko jednostek dwojakiego rodzaju: laboratoriów badawczych i bibliotek naukowych. System nie blokuje możliwości wprowadzenia również innych jednostek, ale należy pamiętać o tym, że wówczas obowiązek aktualizacji wszystkich danych dotyczących tych jednostek spoczywa wyłącznie na Państwu. Wracając do tych jednostek, które zobowiązani są Państwo wprowadzić – jeżeli istnieją jednostki pośrednie pomiędzy „jednostkami podstawowymi” a jednostkami, które chcą Państwo wprowadzić, to wprowadzenie tych pośrednich nie jest potrzebne. Wystarczy prawidłowe przypisanie podległości nowo wprowadzanych jednostek do „jednostek podstawowych”. Czyli, jeżeli wydział dzieli się na katedry, a jedna z katedr posiada w swojej strukturze laboratorium badawcze, to wystarczy wprowadzić wyłącznie informacje o tym laboratorium, wskazując wydział jako jednostkę nadrzędną. Ponieważ system działa „od drugiej strony”, to właści-

wie należy laboratorium wprowadzić jako jednostkę podrzędną bezpośrednio dla wydziału, nie podając informacji o katedrze. Podobnie w przypadku instytucji naukowych – jeżeli np. biblioteka jest składową jakiejś jednostki podległej, to wprowadza się wyłącznie informacje o bibliotece, a danych jednostki pośredniej nie należy wprowadzać.

Pracownicy

Informacje o pracownikach zobowiązani są Państwo wprowadzać od 1 października 2011 roku. Najpierw dane miały być wprowadzane tylko w zakresie nauczycieli akademickich i pracowników naukowych, a od wejścia w życie znowelizowanej Ustawy o zasadach finansowania nauki (25 maja 2015) również o pozostałych pracownikach zatrudnionych przy realizacji badań naukowych lub prac rozwojowych w ramach stosunku pracy. Obszar opisujący zatrudnienie był, w trakcie krótkiej historii systemu, wielokrotnie przebudowywany. Wynikało to ze zmian przepisów prawa oraz ich interpretacji dokonanych przez pracowników MNiSW. Po ostatniej modyfikacji związanej z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, system POL-on umożliwił wprowadzanie informacji tylko o jednym warunku zatrudnienia w instytucji w tym samym czasie oraz wymagał wypełnienia całego okresu pracy warunkami zatrudnienia. Ze względu na wejście w życie znowelizowanej Ustawy o zasadach finansowania nauki oraz związane z tym sygnalizowane przez Państwa problemy, dokonano kolejnych zmian w systemie. Obecnie można już wprowadzić wiele równoległych warunków zatrudnienia u tego samego pracodawcy oraz pozostawić pewne okresy pracy pozbawione przypisanych im warunków zatrudnienia. Umożliwia to np. wpisanie daty rozpoczęcia pracy w 1980 roku, przy podaniu warunków zatrudnienia dopiero od października 2011 roku.

Uwaga! System POL-on nie jest dostosowany do rejestracji warunków zatrudnienia w okresie poprzedzającym 1 października 2011 roku ze względu na to, że obowiązywały wówczas inne przepisy dotyczące zatrudnienia (np. istniał inny słownik stanowisk) od przepisów zaimplementowanych w systemie. Danych tych często po prostu nie można wprowadzić w taki sposób, aby odpowiadały stanowi faktycznemu.

Nowością dla wprowadzanych danych jest konieczność przypisania do pracowników informacji o prowadzeniu przez pracownika prac B+R, oświadczeniach o wyrażeniu zgody na zaliczenie do liczby pracowników zatrudnionych w danej jednostce przy realizacji badań naukowych lub prac rozwojowych oraz określenie dziedziny

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

⁴ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.

i dyscypliny nauki lub sztuki, w której pracownik naukowy prowadzi działalność badawczo-rozwojową.

W tym przypadku obowiązują poniższe ustalenia:

- 1) Nie istnieje żadne powiązanie prawne pomiędzy oświadczeniem a dziedziną i dyscypliną, w której pracownik prowadzi badania.
- 2) Pracownik może jednocześnie prowadzić badania w kilku dziedzinach i dyscyplinach.
- 3) W przypadku zatrudnienia pracownika w kilku jednostkach, tylko w jednej z nich MOŻE on (a nie musi!) złożyć oświadczenie.
- 4) Oświadczenie jest składane przez pracownika bezterminowo – do wygaśnięcia stosunku pracy lub do odwołania oświadczenia. Jednak dla zachowania porządku (zgodnie z decyzjami pracowników MNiSW), system POL-on wymusza roczny tryb przekazywania do systemu informacji o złożonych oświadczeniach.
- 5) Przy zmianie pracodawcy pracownik może złożyć ponownie oświadczenie na ten sam rok. Obowiązuje ono od daty zatrudnienia lub daty złożenia. Możliwość taka wynika z faktu, że wraz z zakończeniem stosunku pracy wygasają wszystkie zobowiązania pracownika względem poprzedniego pracodawcy.
- 6) Odwołanie oświadczenia i złożenie go ze wskazaniem innej jednostki skutkuje całkowitym cofnięciem oświadczenia dla pierwotnie wskazanej jednostki w danym roku. Nie obowiązuje ono od daty odwołania oświadczenia, ale od początku roku kalendarzowego, którego dotyczy.
- 7) Zgodnie z decyzją MNiSW, w systemie został rozszerzony słownik dyscyplin, w których pracownicy prowadzą działalność badawczo-rozwojową, o dyscypliny występujące w komunikatach ministra określających kosztochłonność prowadzenia badań. Postanowienie to z jednej strony umożliwi pracownikom MNiSW weryfikację złożonych w poprzednich latach wniosków o dofinansowanie działalności statutowej, natomiast z drugiej strony jest niezgodne z właśnie opublikowanym rozporządzeniem w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym⁵ i może w przyszłości uniemożliwić poprawne automatyczne przygotowanie (na podstawie zawartości systemu POL-on) danych dla ankiety jednostki składanej przez poszczególne jednostki naukowe.
- 8) Informację o zmianie warunków zatrudnienia należy wprowadzić do systemu w terminie 14 dni od wystąpienia zmiany.

- 9) Nie wprowadza się danych osób niezatrudnionych przy realizacji badań naukowych lub prac rozwojowych w przypadku, gdy nie są one nauczycielami akademickimi. Oznacza to, że nie wprowadza się do systemu informacji o osobach zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych, robotniczych itp.
- 10) Należy pamiętać o tym, że znacznik „podstawowe” dla miejsca pracy podaje się wyłącznie w sensie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zostało to jasno powiedziane w znowelizowanej Ustawie o zasadach finansowania nauki (art. 4c, ust. 10, pkt 9, gdzie mowa jest o danych pracownika, jakie muszą znaleźć się w systemie POL-on: 9) *dotyczące podstawowego miejsca pracy i dodatkowego miejsca pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym*). W systemie nie stosuje się zatem innych definicji tego terminu.

Efekty praktyczne

Przez efekty praktyczne rozumiane jest uzyskiwanie przez jednostki naukowe przychodów (efektów) wynikających ze sprzedaży podmiotom zewnętrznym wyników prowadzonych przez nie badań naukowych i rozwojowych. Jest więc to sprzedaż licencji, wykonanie ekspertyz, odpłatne przeniesienie praw do *know-how* itp.

Nie ma aktu prawnego, który nakazywałby wprowadzanie danych o efektach praktycznych działań naukowych do systemu POL-on. W Rozporządzeniu o systemie informacji o nauce⁶ nie znalazł się punkt, który wskazywałby na taką konieczność. Wprowadzanie informacji o uzyskaniu przez jednostkę przychodów ze sprzedaży wyników badań naukowych (niezwiązanych z wdrożeniami) zostało wskazane jako element punktowany również w nowej wersji Rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym.

W związku z tym pojawia się pytanie: wprowadzać czy nie wprowadzać? Odpowiedź brzmi: decyzja należy do Państwa. Wprowadzanie danych nie jest obowiązkowe, ale należy liczyć się z tym, że w przypadku przeprowadzenia kolejnej oceny parametrycznej, oprogramowanie przygotowujące dane dla ankiety jednostki za okres poddawany ocenie na pewno nie pobierze danych o uzyskanych przez Państwa jednostkę efektach praktycznych – bo ich w systemie nie będzie. Oczywiście, obecnie nie możemy zagwarantować, że dane wprowadzone do systemu zostaną na pewno użyte w kolejnej ocenie – zależy to od obowiązującego podczas jej przeprowadzania rozporządzenia oraz decyzji MNiSW.

Infrastruktura

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie systemu informacji o nauce, do systemu POL-on należy wprowadzać tylko informacje o dużej i strategicznej infrastrukturze badawczej. Zgodnie z ustawą o zasadach finansowania nauki, określa ono minimalną wartość infrastruktury, która powinna znaleźć się w systemie. Chodzi tu o wartość zakupu brutto, przy czym, zgodnie z wyjaśnieniem MNiSW, zaliczenie infrastruktury składającej się z wielu elementów do dużej infrastruktury (czyli zsumowanie wartości wielu zakupionych elementów) jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wszystkie elementy zostały wprowadzone na stan majątku trwałego instytucji na jednym dokumencie OT.

Podobnie jak w innych przypadkach, system nie ogranicza możliwości wprowadzania informacji o infrastrukturze o niższej niż przewidziana w ustawie wartości zakupu. Należy jednak pamiętać o tym, że wprowadzając Państwo informacje o takiej infrastrukturze wyłącznie z własnej inicjatywy, bez obowiązku wskazanego w jakimkolwiek akcie prawnym.

Z poziomu wykazu infrastruktury nie ma możliwości powiązania poszczególnych pozycji infrastruktury z inwestycjami, w ramach których została ona zakupiona. Jest to możliwe tylko od strony inwestycji. Jedynie osoba odpowiedzialna za wprowadzanie inwestycji ma możliwość wpisania (i usunięcia) powiązania pomiędzy inwestycją i infrastrukturą. Od strony wykazu infrastruktury widać tylko istniejące powiązania, nie można natomiast tworzyć ani usuwać tych powiązań.

Podobnie ma się sprawa z wykazem nieruchomości.

Nadane stopnie naukowe

Nadane przez jednostkę stopnie wprowadzane są do systemu jako „zawiadomienia o nadaniu stopnia”. Obecnie procedura wprowadzania tych zawiadomień została uproszczona. Nie jest wymagane zatwierdzenie danego zawiadomienia przez pracownika MNiSW. Po ostatniej nowelizacji Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki⁷ zawiadomienia zostały rozszerzone o informacje związane z przewodem lub postępowaniem: streszczenie lub autoreferat oraz recenzje i informacje o recenzentach. Zgodnie z decyzją pracowników MNiSW, postępowania i przewody prowadzone według „starych” zasad nie wymagają wprowadzenia tych elementów. Jednakże zamiast nich w systemie musi znaleźć się skan dokumentu, informującego o braku możliwości wpro-

wadzenia do systemu POL-on streszczenia rozprawy (autoreferatu) w związku z faktem, iż przewód (postępowanie) procedowano na podstawie Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w brzmieniu sprzed 1 października 2011 roku, które nie określało takiego wymogu. Pismo powinno zostać podpisane przez kierownika jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód lub postępowanie.

Drugą ważną informacją jest wiadomość, że nie ma (zgodnie z wymaganiami określonymi przez MNiSW) powiązania pomiędzy „zawiadomieniami” i danymi pracowników zatrudnionych w danej instytucji. Czyli wprowadzenie zawiadomienia o stopniu nadanym pracownikowi instytucji nie skutkuje automatycznym dopisaniem do opisu tego pracownika informacji o posiadanym przez niego stopniu naukowym. Trzeba „ręcznie” taką informację do opisu pracownika wprowadzić. Wynika to z faktu istnienia możliwości unieważnienia stopnia przez CK – w chwili wprowadzania do systemu informacji o jego nadaniu stopień może być jeszcze nieprawomocny.

Zgodnie z zapisami ustawy, nie podaje się informacji o promotorach przewodu doktorskiego.

Nadane tytuły naukowe

Informacje o nadanych tytułach naukowych, zgodnie z ustawą, w terminie 30 dni od nadania tytułu, wprowadza do systemu CK. Czyli Państwa to nie obciąża, ale podobnie jak w przypadku nadanych stopni, nie ma połączenia pomiędzy informacją o nadanym tytule a danymi pracownika, którego ta informacja dotyczy. Trzeba również w tym przypadku wprowadzić do systemu informacje o tytułach naukowych, które uzyskali pracownicy instytucji, czyli dopisać dane o tytule naukowym do strony opisu pracownika.

Nagrody i wyróżnienia

W tym obszarze powraca w zasadzie tylko jedna kwestia: jakie nagrody i wyróżnienia raportować? Czy np. nagrody rektora też? Odpowiedź na ostatnie pytanie brzmi: nie. Do tego modułu wprowadza się informacje tylko o nagrodach „zewnętrznych”, czyli takich, które mógł otrzymać „każdy”. Nagród „wewnętrznych” się nie wprowadza, choćby ze względu na fakt, że lista ich nie miałaby końca: nagroda rektora, nagroda prorektora, nagroda dziekana, nagroda wykładowcy itp. Wprowadzać należy tylko nagrody ogólnopolskie i międzynarodowe.

⁵ Rozporządzenie Ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 27 października 2015 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym.

⁶ Rozporządzenie Ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie Systemu Informacji o Nauce.

⁷ Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Nieruchomości

Powtarzające się pytanie: do jakiej grupy pomieszczeń należy zaliczyć korytarze? Odpowiedź: korytarz, podobnie jak schody, należy traktować jako element komunikacyjny, a nie jako pomieszczenie. Na korytarzach (z reguły) nie prowadzi się zajęć dydaktycznych ani prac badawczych – podobnie na schodach. Reasumując: nie należy wprowadzać do systemu informacji o korytarzach (ani o schodach), traktując je jako pomieszczenia. Uprzedzając kolejne pytanie – tak, nie będzie się sumować powierzchnia wymienionych pomieszczeń do powierzchni użytkowej budynku, ale właśnie ta różnica wskaże wielkość elementów budynku, które są powierzchnią użytkową, ale nie zostały zaraportowane jako pomieszczenia.

Projekty badawcze

Podczas wprowadzania informacji o realizowanych projektach należy pamiętać o kilku rzeczach. Przede wszystkim o uzupełnianiu danych projektu w miarę ich powstawania – pisałem o tym już wcześniej. Bardzo ważnym elementem jest określenie, jakie projekty powinny zostać zaraportowane do systemu POL-on. Muszą to być projekty badawcze, więc nie szkoleniowe ani społecznościowe. Nie raportuje się też projektów wewnętrznych, prowadzonych np. w ramach działalności statutowej. Kierownik projektu to główny kierownik projektu, a nie kierownik zadania lub podzadania. Nie wprowadza się tu również informacji o kierowniku projektu z ramienia jednostki koordynującej wykonanie części projektu w Polsce.

Kolejnym ważnym obszarem jest wprowadzanie informacji o efektach realizacji projektu. Podkreślam: efektach realizacji. Jeżeli np. badania prowadzone w ramach projektu zostały przeprowadzone na aparaturze posiadanej przed rozpoczęciem badań przez jednostkę, to aparatura ta nie może zostać wskazana jako efekt realizacji projektu. Jeżeli uczestnicy projektu prezentowali wyniki projektu na konferencji, która nie została zorganizowana w ramach projektu, to konferencja ta, chociaż upowszechnia wyniki projektu, nie jest jednak efektem realizacji projektu. Publikacja wskazana jako pozycja literaturowa, nawet jeżeli stanowi podstawę wniosku o realizację projektu, nie jest jego efektem. I tak dalej. Ważne jest, że (z wyjątkiem opisu efektów i opisu działań popularyzatorskich) efektów realizacji od strony projektu nie wprowadza się bezpośrednio, a tylko wskazujemy pozycje już istniejące. Czyli efekty te muszą zostać najpierw wprowadzone do odpowiednich części systemu (np. do wykazu infrastruktury), a dopiero potem wskazane w wykazie projektów jako

efekt konkretnego projektu. Powoduje to, że tylko pozycje, które powinny znaleźć się w poszczególnych wykazach (np. infrastruktura duża lub strategiczna) mogą zostać wskazane jako efekty realizacji danego projektu.

Wynik finansowy jednostek naukowych

Pechowo, pkt 13 załącznika do Rozporządzenia w sprawie systemu informacji o nauce: 13. *INFORMACJE O WYNIKU FINANSOWYM*, ma prawie identyczne brzmienie jak ust. 5 tego punktu: 5) *wynik finansowy jednostki naukowej (nie dotyczy podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni)*.

I stąd wiele pytań kierowanych przez wyższe uczelnie: czy należy wprowadzać informację o wyniku finansowym czy nie? Odpowiedź jest prosta: informacje opisane w ust. 1–4 pkt 13 muszą wprowadzić do systemu wszystkie jednostki naukowe (również podstawowe jednostki organizacyjne uczelni). Natomiast informacje opisane w ust. 5 raportują tylko te jednostki, które nie są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi uczelni.

Wdrożenia wyników badań naukowych

Na koniec słowo o wdrożeniach. Jako wdrożenie rozumie się popartą umową wdrożeniową z podmiotem zewnętrznym sprzedaż efektów badań naukowych lub prac rozwojowych, która na podstawie zawartej umowy powinna zakończyć się wdrożeniem danej myśli technicznej. Nie podaje się więc wdrożeń wykonanych wewnętrznie. Jeżeli na podstawie takiego wdrożenia (wewnętrznego) rozpoczęli Państwo produkcję, której efekty są sprzedawane, to powinno to zostać uwzględnione w wykazie efektów praktycznych, a nie jako wdrożenie.

Można by w ten sposób jeszcze długo rozwiewać Państwa wątpliwości. Przedstawiłem tu wyjaśnienia tylko dla tych problemów, które powtarzają się najczęściej. Więcej informacji na temat danych, aktów prawnych i funkcjonowania systemu POL-on można znaleźć na stronach pomocy systemu POL-on V: <https://polon.nauka.gov.pl/help/doku.php>.

Ponieważ interpretacje MNiSW, a tym samym zasady wprowadzania danych, bardzo szybko się zmieniają, podaję „datę ważności” przedstawionych informacji – 15 grudnia 2015 roku.

Przypominam, że uwagi i pytania merytoryczne powinny być kierowane wyłącznie do pracowników MNiSW, gdyż OPI PIB nie ma możliwości i uprawnień do odpowiadania na powyższe kwestie.

Ponad miliard złotych dla naukowców i firm w projektach Fundacji na rzecz Nauki Polskiej

Dominika Wojtysiak-Łańska

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej uruchamia nową ofertę na finansowanie projektów badawczych. Ponad 526 mln zł zostanie przeznaczonych na stworzenie w Polsce wyspecjalizowanych jednostek naukowych, realizujących badania na światowym poziomie, ponad 305 mln zł Fundacja prześle na rozwiązywanie zagadnień naukowych o znaczeniu aplikacyjnym w zespołach badawczych, około 205 mln zł otrzymają autorzy projektów technologicznych, a około 100 mln zł trafi do badaczy chcących powrócić do pracy naukowej w Polsce. Środki pochodzą z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej (FNP) jest pozarządową, apolityczną organizacją non profit, działającą od 1991 roku i realizującą misję wspierania nauki. Od 25 lat Fundacja działa zgodnie ze swoim mottem „Wspierać najlepszych, aby mogli stać się jeszcze lepsi” i pomaga najzdolniejszym naukowcom w rozwoju ich kariery naukowej i realizacji innowacyjnych projektów badawczych. Działalność Fundacji polega na przyznawaniu grantów, stypendiów, subsydiów i nagród, wspieraniu inicjatyw służących nauce i społeczeństwu, a także stymulowaniu naukowej współpracy międzynarodowej. Jest największym pozabudżetowym źródłem finansowania nauki w naszym kraju i dysponuje zarówno środkami własnymi, pochodzącymi z pomnażania kapitału żelaznego, jak i środkami pochodzącymi z funduszy strukturalnych UE. W latach 2007–2015 Fundacja realizowała pięć programów (TEAM, WELCOME, VENTURES, POMOST, Międzynarodowe Projekty Doktoranckie) współfinansowanych ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka; natomiast w latach 2010–2015 FNP prowadziła projekt SKILLS, współfinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL). Do końca 2015 roku na wsparcie nauki i naukowców przekazała ponad 928 mln zł, w tym ponad 473 mln zł ze środków własnych i ponad 454 mln zł ze środków unijnych.

Pod koniec 2015 i na początku 2016 roku FNP uruchomiła nową ofertę programów finansowanych ze środków

strukturalnych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR). Programy te można podzielić na dwa bloki. Pierwszy z nich to program Międzynarodowe Agendy Badawcze (MAB), współfinansowany w ramach IV osi PO IR, Działanie 4.3. z łącznym budżetem ponad 526 mln zł (około 126 mln euro). Drugi blok zawiera grupę pięciu programów dotyczących rozwoju kadr B+R, współfinansowanych w ramach IV osi PO IR, Działanie 4.4., na które przeznaczonych zostanie łącznie ponad 615 mln zł.

Międzynarodowe Agendy Badawcze

– nowa jakość uprawiania nauki w Polsce

Program MAB jest wzorowany na programie „Teaming for Excellence”, ogłoszonym przez Komisję Europejską w ramach Horyzontu 2020. Celem MAB jest stworzenie w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących w skali międzynarodowej ośrodków naukowych, stosujących najlepsze światowe praktyki w zakresie identyfikowania programów i tematów badawczych, polityki personalnej, zarządzania pracami B+R oraz komercjalizacji wyników prac B+R. Adresatami MAB są wybitni uczeni z Polski i z zagranicy, którzy podejmą się zorganizowania i prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w ramach projektów i jednostek tworzonych wspólnie z wiodącymi ośrodkami z innych państw.

Łączny budżet projektu MAB wynosi ponad 526 mln zł. Środki te dofinansują powstanie do 10 jednostek realizujących MAB, które zostaną wyłonione w trzech konkursach. Pierwszy nabór wniosków jest już zakończony. Kolejne dwa konkursy zostaną ogłoszone odpowiednio w połowie 2016 i w 2017 roku.

O środki na założenie jednostki realizującej MAB może starać się naukowiec o uznanym dorobku naukowym, będący autorytetem w swojej dziedzinie na świecie. Po wygraniu konkursu zostanie on liderem grupy badawczej w jednostce realizującej MAB oraz będzie odpowiadał za zarządzanie tą jednostką. Przedstawiona przez niego agenda badawcza ma być odpowiedzią na konkretne, konkurencyjne w skali międzynarodowej wyzwanie naukowe lub społeczno-gospodarcze, a projekt powinien cechować się nowatorskim i przełomowym podejściem do jego rozwiązywania. Jednym z warunków programu jest także zaangażowanie do współpracy doskonałego zagranicznego ośrodka naukowego. Do nowo powstającej instytucji ma on wnieść swoje *know-how* zarówno w zakresie zarządzania nauką, komercjalizacji wyników badań, jak i pozyskiwania do pracy naukowej najlepszych kandydatów. W ośrodkach realizujących MAB zatrudnienie może znaleźć około 500 naukowców. Będą oni pracować w ponad 50 zespołach realizujących interdyscyplinarne badania. Nad jakością prac badawczych i konkursami na liderów grup badawczych w każdej jednostce czuwać będzie Międzynarodowy Komitet Naukowy, w skład którego mogą wejść zarówno naukowcy o uznanym w świecie dorobku, jak i przedsiębiorcy, mający doświadczenie w prowadzeniu prac B+R i we wdrażaniu nowych technologii.

Projekt „Międzynarodowe Agendy Badawcze” daje szansę na stworzenie w Polsce nowej jakości w uprawianiu nauki, wspieranie innowacyjności i powstanie nowych miejsc pracy dla najlepszych uczonych z całego świata. Projekt odniesie sukces tylko wtedy, gdy nowe instytucje tworzone będą wokół uczonych o znaczącym dorobku naukowym, we współpracy ze strategicznymi partnerami z zagranicy – mówi prof. dr hab. Maciej Żylicz, prezes FNP.

Inwestycja w ludzi

W ramach bloku związanego z rozwojem kadr B+R, FNP realizuje pięć programów: TEAM, TEAM-TECH, FIRST TEAM, POWROTY i HOMING. W zależności od programu można zdobyć od kilkuset tysięcy do kilku milionów złotych na realizację innowacyjnych projektów wpisujących się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, czyli określonych dziedzin gospodarki, których potencjał Polska chce rozwijać, aby konkurować na poziomie globalnym. Z tego wsparcia będą mogły skorzystać także firmy. Otrzymają one nawet do 80% dofinansowania na projekty zgodnie z zasadami przyznawania pomocy publicznej.

Przyświecają nam dwa cele. Po pierwsze – inwestowanie w ludzi. Chcielibyśmy, aby doskonale wyposażone laboratoria, jakie w ostatnich latach powstały w Polsce, wypełniły się świetnymi naukowcami z Polski i z zagranicy, realizującymi badania, które odpowiadają na wyzwania współczesności. Po drugie – zbliżenie nauki i gospodarki, co wynika bezpośrednio z założeń PO IR. Chcielibyśmy, aby przedstawiciele nauki i biznesu nawiązali skuteczny dialog na temat wzajemnych potrzeb i możliwości, tak aby naukowcy nie odkładali wyników swoich badań na półkę, ale by były one wdrażane i wykorzystywane przez przedsiębiorców, przyczyniając się do rozwoju społeczeństwa, w tym także gospodarki – mówi prof. Maciej Żylicz.

O dofinansowanie mogą ubiegać się naukowcy posiadający co najmniej stopień naukowy doktora, niezależnie od narodowości. Projekty można realizować w jednostce, przedsiębiorstwie lub – w niektórych programach – w ramach konsorcjum naukowo-przemysłowego. Najwięcej środków zostanie przeznaczonych na tworzenie zespołów. Mogą z nich skorzystać zarówno doświadczeni badacze, chcący realizować przełomowe w skali międzynarodowej badania naukowe (program TEAM), jak i młodzi doktorzy, którzy mogą ubiegać się o wsparcie na stworzenie pierwszego zespołu (program FIRST TEAM). Specjalna oferta jest skierowana także do osób, które mają duże doświadczenie we wdrażaniu wyników badań naukowych. Z myślą o nich powstał program TEAM-TECH, w którym są finansowane projekty zespołowe mające na celu rozwój technologii, procesu lub innowacyjnego produktu, realizowane we współpracy z partnerem gospodarczym. W ramach tego programu w przyszłości możliwe będzie także finansowanie zespołów rozwijających usługi badawcze z udziałem istniejącej już infrastruktury. Fundacja stara się też ułatwić młodym doktorom powrót do pracy naukowej po przerwie związanej z rodzicielstwem lub pracą poza obszarem nauki (program POWROTY). Z kolei w ramach programu HOMING oferowane są granty na staże podoktorskie dla badaczy chcących wrócić lub przyjechać do Polski z zagranicy.

Nabory do programów planowane są do końca 2019 roku, średnio dwa razy w roku. Każdy wniosek złożony do FNP będzie podlegał ocenie formalnej oraz trzyetapowej ocenie merytorycznej, dokonywanej przez recenzentów i ekspertów w ramach panelu naukowo-gospodarczego i interdyscyplinarnego.

Fundacja przewiduje, że w programach TEAM, TEAM-TECH, FIRST TEAM, HOMING, POWROTY zostanie sfinansowanych ponad 350 grantów, w tym utworzenie ponad 150 zespołów. Do realizacji projektów zaangażowanych zostanie ponad 2100 młodych naukowców (studentów, doktorantów i postdoców).

Opisy programów

TEAM

W ramach programu TEAM oferowane są środki na finansowanie zespołów badawczych kierowanych przez wybitnych uczonych z całego świata. Przedmiotem projektów, realizowanych obowiązkowo we współpracy z partnerem zagranicznym, mogą być badania B+R wpisujące się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, które przyczynią się do rozwiązywania bieżących czy też zmieniających się problemów naukowych mających znaczenie w rozwijającym się rynku globalnym lub wniosą znaczący wkład do rozwiązania istotnych wyzwań stojących przed społeczeństwem. Finansowanie jest przyznawane na okres trzech lat (z możliwością przedłużenia na kolejne dwa lata). Zaleca się, aby budżet projektu nie przekroczył 3,5 mln zł. Projekty mogą być realizowane w jednostkach naukowych, przedsiębiorstwach lub konsorcjach naukowo-przemysłowych w Polsce. Najbliższe nabory do konkursów będą prowadzone w terminach: 2 maja 2016 – 20 czerwca 2016 oraz 15 listopada 2016 – 15 stycznia 2017.

FIRST TEAM

W programie FIRST TEAM można zdobyć środki na finansowanie pierwszych zespołów badawczych prowadzonych przez młodych doktorów (niezależnie od ich narodowości). Przedmiotem projektów, realizowanych obowiązkowo we współpracy z partnerem naukowym (krajowym lub zagranicznym), mogą być badania B+R wpisujące się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji. W ramach programu finansowane będą projekty trwające do trzech lat (z możliwością przedłużenia o 1 rok). Zaleca się, aby budżet nie przekroczył 2 mln zł. Projekty mogą być realizowane w jednostkach naukowych, przedsiębiorstwach lub konsorcjach naukowo-przemysłowych w Polsce. Najbliższe nabory do konkursów będą prowadzone w terminach: 15 sierpnia 2016 – 15 października 2016 oraz 10 stycznia 2017 – 10 marca 2017.

TEAM-TECH

Program TEAM-TECH oferuje finansowanie dla zespołów badawczych kierowanych przez wybitnych uczonych, mających doświadczenie we wdrażaniu wyników prac B+R do praktyki gospodarczej i realizujących projekty B+R we współpracy z partnerem gospodarczym, dotyczące rozwoju technologii, procesu lub innowacyjnego produktu. Finansowanie będzie można zdobyć na projekty trwające trzy lata (z możliwością przedłużenia na kolejne dwa lata). Zaleca się, aby budżet nie przekroczył 3,5 mln zł. Projekty mogą być realizowane w jednostkach naukowych, przedsiębiorstwach lub konsorcjach naukowo-przemysłowych w Polsce. Najbliższe nabory do konkursów będą prowadzone w terminach: 2 maja 2016 – 20 czerwca 2016 oraz 15 listopada 2016 – 15 stycznia 2017.

HOMING

Program HOMING to oferta dla młodych doktorów chcących wrócić lub przyjechać do Polski do pracy naukowej z zagranicy. Finansowanie będzie dotyczyło projektów o charakterze staży podoktorskich realizowanych z udziałem partnera naukowego, których przedmiotem będą badania B+R wpisujące się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji. W ramach programu finansowane będą projekty trwające do dwóch lat (bez możliwości przedłużenia). Zaleca się, aby budżet nie przekroczył 800 000 zł. Projekty mogą być realizowane w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach. Najbliższe nabory do konkursów będą prowadzone w terminach: 15 sierpnia 2016 – 15 października 2016 oraz 10 stycznia 2017 – 10 marca 2017.

POWROTY

Program POWROTY skierowany jest do młodych doktorów powracających do pracy naukowej po przerwie związanej z rodzicielstwem lub pracą poza obszarem nauki. Finansowane będą projekty o charakterze staży podoktorskich, realizowane z udziałem partnera naukowego. Ich przedmiotem mogą być badania B+R wpisujące się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji. W ramach programu finansowane będą projekty trwające do dwóch lat (bez możliwości przedłużenia). Zaleca się, aby budżet projektu nie przekroczył 800 000 zł. Projekty mogą być realizowane w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach. Najbliższe nabory do konkursów będą prowadzone w terminach: 15 września 2016 – 15 listopada 2016 oraz 15 lutego 2017 – 15 kwietnia 2017.

Nabory do konkursów do wszystkich programów będą prowadzone do końca 2019 roku.

Więcej informacji na stronie: www.fnp.org.pl

Stanisław Wiech

laureatem programu MISTRZ Fundacji na rzecz Nauki Polskiej

Stanisław Wiech

Dwudziestego ósmego października 2015 roku o godzinie 12 na Uniwersytecie SWPS w Warszawie odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów laureatom 18. edycji programu MISTRZ.

Celem realizowanego od 1998 roku programu MISTRZ jest wspieranie wybitnych uczonych ze wszystkich dziedzin, łączących pracę badawczą na światowym poziomie z kształceniem młodego pokolenia badaczy. Trzyletnie subsydia profesorskie przeznaczone są na intensyfikację dotychczas prowadzonych prac lub podjęcie nowych kierunków badań.

Laureaci są wybierani w trybie zamkniętego konkursu opartego na nominacjach środowiska naukowego. Wszystkie zgłoszone projekty badawcze podlegają dwustopniowej ocenie. Najpierw dokonują jej recenzenci, a później panel ekspertów, który ustala listę laureatów i rekomenduje ją do zatwierdzenia Zarządowi Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (FNP).

Co roku konkurs dotyczy innego obszaru nauki. W 2015 roku skierowany był do przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych. Do tej pory w programie nagrodzono 207 wybitnych uczonych, którzy do swoich zespołów zaangażowali łącznie 996 młodych naukowców. W latach 1998–2015 FNP przeznaczyła na program prawie 53,6 mln zł.

W 18. edycji programu MISTRZ subsydia profesorskie otrzymało siedmiu wybitnych uczonych reprezentujących nauki humanistyczne i społeczne. Na realizację swoich projektów badawczych otrzymali oni łącznie od FNP ponad 2 mln zł.

Wśród nagrodzonych znalazło się trzech uczonych z Uniwersytetu Jagiellońskiego, po jednym z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN w Warszawie oraz prof. dr hab. Stanisław Wiech, historyk z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Przygotowany przez prof. Stanisława Wiecha projekt badawczy, który zyskał uznanie grona zagranicznych recenzentów oraz panelu ekspertów, nosi tytuł „Walka o ziemię, dusze i narodowość. Europa Środkowo-Wschodnia pod naporem Rosji

W uznaniu dotychczasowego dorobku naukowego i osiągnięć w wychowaniu młodej kadry oraz rangi i znaczenia prowadzonych badań Fundacja na rzecz Nauki Polskiej przyznaje

prof. dr. hab.
Stanisławowi Wiechowi
SUBSYDIUM PROFESORSKIE
w programie MISTRZ

PREZES
ZARZĄDU FUNDACJI

Prof. dr. hab. Maciej Żyłcz

WARSZAWA, 28 PAŹDZIERNIKA 2015

Prof. dr. hab. Stanisław Wiech, absolwent Instytutu Historii WSP w Kielcach, od 30 lat związany jest z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach (dawniej Wyższą Szkołą Pedagogiczną). Prowadzone przez niego badania naukowe dotyczą przede wszystkim przemian społeczno-politycznych w Królestwie Polskim i w Rosji w XIX wieku, mniejszości wyznaniowych i etnicznych, ustroju prawnego Królestwa Polskiego, historii Kresów Wschodnich. W swoim dorobku naukowym posiada ponad 150 publikacji, w tym 10 monografii, 90 rozpraw naukowych, 13 edycji źródeł, 13 artykułów obcojęzycznych, 15 recenzji, 18 redakcji. Swoje wyniki badań prezentował na blisko 70 konferencjach i sympozjach naukowych, w tym na 12 konferencjach zagranicznych (Rosja, Belgia, Francja, Bułgaria, Litwa, Ukraina). W ramach prowadzonych prac naukowych kierował 13 projektami badawczymi finansowanymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komitet Badań Naukowych, Narodowe Centrum Nauki oraz Fundację na rzecz Nauki Polskiej. Realizowane projekty dotyczyły historii ziem polskich, Rosji oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i na początku XX wieku. Był siedmiokrotnie nagradzany przez Rektora UJK za wybitne osiągnięcia naukowe. Jest laureatem Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka za pracę *Spółczesność Królestwa Polskiego w oczach carskiej policji politycznej (1866–1896)* oraz laureatem Nagrody KLIO przyznanej w kategorii autorskiej przez Porozumienie Wydawców Książki Historycznej „za wybitny wkład w popularyzację historii”. W 2015 roku, „w uznaniu dotychczasowego dorobku naukowego i osiągnięć w wychowaniu młodej kadry oraz rangi i znaczenia prowadzonych badań”, Fundacja na rzecz Nauki Polskiej przyznała mu trzyletnie subsydlum profesorskie w programie MISTRZ.

i prawosławia (1864–1914)”. Projekt będzie realizowany w latach 2016–2018.

W ramach prac badawczych prof. Stanisław Wiech wraz z grupą młodych historyków będzie prowadził badania na temat ekspansji politycznej, kulturowej i religijnej państwa carów na ziemie polskie w XIX i na początku XX wieku. Badania te przyczynią się do lepszego udokumentowania mało rozpoznanych, a specyficznych dla tej epoki i dla Europy Środkowo-Wschodniej zjawisk i procesów, jakimi były walka o ziemię, tożsamość religijną, kulturową oraz świadomość narodową. Ważnym elementem projektu badawczego jest wsparcie finansowe oraz zdobycie wiedzy, doświadczenia i nowych umiejętności przez młodych naukowców (doktorantów) w zakresie prac badawczych prowadzonych w rosyjskich archiwach i bibliotekach, co powinno przyczynić się do przyspieszenia ich awansu naukowego. Do zespołu badawczego zostało zaproszonych pięciu wskazanych przez prof. Stanisława Wiecha doktorantów studiów dziennych: mgr Paulina Bies (UJK), mgr Katarzyna Cedro (UJK), mgr Ireneusz Makuchowski (UMCS), mgr Łukasz Wołczyk (UJK), mgr Beata Żelazny (UJK), którzy będą otrzymywać stypendium FNP.

Jednym z najważniejszych elementów projektu badawczego jest pozyskanie w archiwach rosyjskich nowych materiałów źródłowych na temat historii kontaktów polsko-rosyjskich w XIX i na początku XX wieku. Na przełomie kwietnia i maja 2016 roku kierowany przez prof. Stanisława Wiecha zespół badawczy podejmie pierwsze prace archiwalne w Sankt Petersburgu w celu przeprowadzenia kwerendy oraz odnalezienia i opracowania ważnych dla tematu badawczego materiałów źródłowych.

Warto przypomnieć, że prof. Stanisław Wiech w swojej pracy naukowej kierował ogółem 13 projektami badawczymi. W latach 2012–2015 nadzorował finansowany przez Narodowe Centrum Nauki projekt, którego celem było zebranie i ocenienie wartości poznawczej wszystkich wspomnień, dzienników i relacji (rękopiśmiennych – niepublikowanych i drukowanych) dotyczących Królestwa Polskiego, których autorami byli Rosjanie. Jednym z efektów prowadzonych w ramach tego grantu prac badawczych była opublikowana w 2015 roku monografia pt. *Królestwo Polskie i jego mieszkańcy w świetle rosyjskich pamiętników, wspomnień, dzienników i relacji (1815–1914). Zbiór bibliograficzny*. W 2015 roku Narodowe Centrum Nauki przyznało prof. Stanisławowi Wiechowi kolejne subsydlum na realizację trzyletniego projektu pt. „Depolonizacja Ziem Zabrzanych (1864–1914). koncepcje – mechanizmy decyzyjne – realizacja”.

Poniżej link do podanej 13 października 2013 roku przez TVP3 Kielce informacji o grantie: <http://kielce.tvp.pl/22157845/mistrz-prof-wiech>

4 Przekraczając granice

Z UJK na Stanford

Joanna Krupa

Joanna Krupa w budynku akceleratora SLAC, Uniwersytet Stanforda

Uniwersytet Stanforda w Kalifornii to jeden z najsłynniejszych uniwersytetów na świecie, plasujący się w pierwszej trójce na liście szanghajskiej. Spośród 32 laureatów Nagrody Nobla obecnie na uczelni wykłada 16 (co daje miejsce w pierwszej dziesiątce na świecie). Absolwenci to założyciele takich przedsiębiorstw, jak: Google, Yahoo!, Hewlett-Packard, Cisco Systems, Nvidia, Sun Microsystems, Logitech czy Nike. Dzięki programowi Top 500 Innovators – Science – Management – Commercialization, finansowanym w całości przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, spędziłam dziewięć tygodni na Uniwersytecie Stanforda. W latach 2011–2015 wzięło w nim udział 500 osób. Ideą wiodącą programu było wzmocnienie krajowej kadry naukowej oraz ekspertów w zakresie transferu technologii, by mogli zidentyfikować, rozwijać oraz kształtować nowe rozwiązania dla Polski. Mieliśmy też poznać, na czym polega sukces Doliny Krzemowej, jakie umiejętności i wiedzę nabywają tamtejsi studenci, którzy później zakładają największe firmy na świecie.

Przewidzianych zostało sześć tygodni zajęć: wykładów, warsztatów, paneli dyskusyjnych na temat przedsiębiorczości, twórczego projektowania (*design thinking*), ochrony własności intelektualnej, kreatywnego myślenia, efektywnego podejmowania decyzji, rozwiązywania konfliktów oraz wizyty studyjne w firmach zlokalizowanych w Dolinie Krzemowej: Google, Cisco, Exponent, Agilent. Dopelnieniem programu był trzytygodniowy staż w laboratoriach uniwersyteckich, w moim przypadku był to Stanford Linear Accelerator Center (SLAC).

Kampus

Kampus uniwersytecki, liczący 3,310 ha, to praktycznie małe miasteczko ze wszystkimi niezbędnymi obiektami. Są tutaj stołówki i kawiarnie, biblioteki, księgarnia, poczta, sklepy, wypożyczalnia rowerów, siłownie, laboratoria i budynki konferencyjne, kościół, parki, domy studenckie oraz uniwersytecka darmowa komunikacja autobusowa. Wszystko zorganizowane i sensownie rozmieszczone wokół skweru z głównymi budynkami uniwersytetu (Main Quad).

Intensywność

Typowy dzień to zajęcia grupowe od godziny 8 do 17, a następnie prace nad różnymi projektami i budowanie kultury współpracy. Co to może znaczyć w grupie 35 indywidualistów? Wyszukiwanie problemów, przepychanie własnego zdania, rozsadzanie pracy grupowej oraz interdyscyplinarność – początkowo ogromna bariera współpracy. Po kilku tygodniach wszystko zamienia się w pokorę, spokój, zaciskanie warg i gryzienie w język, otwartość na pomysły – dla mnie to właśnie lekcja kultury współpracy (szkoda tylko, że aby ją dostać, trzeba wyjechać na trzy miesiące do Kalifornii).

It's OK to fail

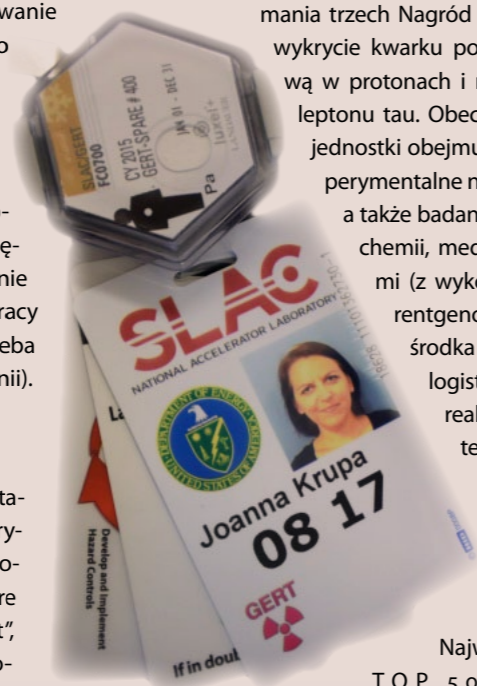
Porażka to nie klęska, tylko jeden z etapów na drodze do sukcesu, to amerykański sposób traktowania niepowodzeń. W naszej kulturze osoby, które popełniły błąd, dostają „wilczy bilet”, czasem zalewani są falą krytyki. Profesorowie Uniwersytetu Stanforda poświęcają temu tematowi wiele czasu, uznając porażki za cenne źródło wiedzy i doświadczeń. Ważne, aby zastanowić się, co poszło nie tak i następnym razem starać się nie powtórzyć tego samego błędu. Cytując Steve'a Jobsa: „If you've never failed – you haven't tried hard enough to succeed” (Jeśli nigdy nie upadłeś, to znaczy że nigdy nie próbowałeś naprawdę osiągnąć sukcesu).

Ucząc się od najlepszych

SLAC to jeden z największych ośrodków badawczych fizyki cząstek elementarnych. Prace prowadzone na liniowym akceleratorze cząstek przyczyniły się do otrzymania trzech Nagród Nobla w dziedzinie fizyki: za wykrycie kwarku powabnego, strukturę kwarkową w protonach i neutronach oraz za odkrycie leptonu tau. Obecnie obszar prac badawczych jednostki obejmuje badania teoretyczne i eksperymentalne nad cząstkami elementarnymi, a także badania z zakresu fizyki ciał stałych, chemii, medycyny, biologii i nauk o Ziemi (z wykorzystaniem promieniowania rentgenowskiego). Centrum SLAC od środka to ogromne przedsięwzięcie logistyczne, tysiące naukowców realizujących swoje badania, technicy, administracja, setki procedur, formularzy, raportów, zorganizowanych tak, by nie stwarzać barier dla odkryć na światowym poziomie.

Największym plusem programu TOP 500 INNOVATORS jest – według mnie – możliwość nawiązywania kontaktów, nie tylko naukowych – czyli idea tzw. *networkingu*, którą wpajano nam przez ponad dwa miesiące. Czas uwierzyć w siebie, zerwać z codzienną rutyną i czerpać radość z pracy.

Instytut Geografii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
joanna.krupa@ujk.edu.pl

Co to jest HORYZONT 2020 i dlaczego tyle się o nim mówi?

Agnieszka Bygar

Program Ramowy UE Horyzont 2020 to największy w historii program unijny finansowania badań naukowych i innowacji. Od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2020 roku Komisja Europejska (KE) zaplanowała wydać na ten cel niemal 80 mld euro.

Horyzont 2020 należy do głównych filarów tzw. Unii Innowacji – jednej z flagowych inicjatyw strategii Europa 2020, której celem jest zwiększenie konkurencyjności Europy na świecie.

Głównym zadaniem Programu Horyzont 2020 jest wygenerowanie w Europie światowej klasy nauki i technologii stymulujących wzrost gospodarczy, zwiększenie liczby przełomowych dokonań i odkryć dzięki transferowi innowacyjnych pomysłów z laboratorium na rynek, usuwanie przeszkód na drodze innowacji, ułatwienie współpracy sektorowi publicznemu i prywatnemu – aby stawić czoło wyzwaniom, w obliczu których staje dzisiejsze społeczeństwo.

Struktura Programu Horyzont 2020 została oparta na trzech zasadniczych, wzajemnie wspierających się priorytetach (filarach):

PRIORYTETY HORYZONTU 2020

Doskonała Baza Naukowa
Excellent Science

Wiodąca Pozycja w Przemśle
Industrial Leadership

Wyzwania Społeczne
Societal Challenges

Ukierunkowane w ten sposób strumienie finansowania pomogą zagwarantować sprawniejsze wprowadzanie najlepszych, najbardziej innowacyjnych pomysłów na rynek i ich komercjalizację.

Działania w ramach Priorytetu Doskonała Baza Naukowa mają na celu umocnienie pozycji UE jako światowego lidera nauki, wsparcie europejskich naukowców w nawiązywaniu współpracy i wymianie pomysłów w całej Europie, podniesienie konkurencyjności badań naukowych i innowacji UE w skali globalnej oraz wzmocnienie jakości bazy naukowej UE. To w tym priorytecie możemy złożyć wniosek w ramach takich konkursów, jak: działania „Maria Skłodowska-Curie”,

badania pionierskie finansowane przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych czy Europejska Infrastruktura Badawcza.

Wiodąca Pozycja w Przemśle to przede wszystkim przyspieszenie rozwoju technologii i innowacji, które pomogą innowacyjnym MŚP przeobrazić się w liderów światowego rynku. UE próbuje też zachęcić przedsiębiorstwa do zwiększania nakładów inwestycyjnych na badania naukowe i wybierania takich obszarów, w których mogą współpracować z sektorem publicznym na rzecz pobudzania innowacji. W filarze tym znajdą oparcie ci, którzy będą składać wnioski w następujących działaniach: Innowacje w MŚP, ICT, nanotechnologie, przestrzeń kosmiczna.

Wyzwania Społeczne stanowią odpowiedź na priorytety polityki i najważniejsze wyzwania społeczne, określone w strategii Europa 2020, np. zdrowie, bezpieczna żywność, energia, transport, środowisko, bezpieczne społeczeństwo oraz szerokie działanie pn. „Europa w zmieniającym się świecie”. Ukierunkowane inwestycje w badania

naukowe i innowacje właśnie w powyższe zagadnienia mogą przynieść realne korzyści obywatelom.

Program Horyzont 2020 uzupełniają dodatkowe cele szczegółowe: „Upowszechnianie doskonałości i rozszerzanie uczestnictwa” oraz „Nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa”. W ramach tego drugiego priorytetu UE chce zbudować efektywną współpracę między nauką a społeczeństwem, rozwiązać europejskie problemy społeczne wskazane w Horyzoncie 2020, zbudować potencjał i rozwijać innowacyjne metody włączania nauki do społeczeństwa, uatrakcyjnić naukę (zwłaszcza dla młodych ludzi), a także zwiększyć zainteresowanie społeczeństwa innowacjami.

Podsumowując, Program Horyzont 2020 to przede wszystkim odpowiedź UE na kryzys ekonomiczny poprzez inwestowanie w przyszły wzrost gospodarczy i miejsca pracy, na obawy obywateli dotyczące ich bezpieczeństwa i środowiska i, wreszcie, Horyzont 2020 to wzmocnienie pozycji UE na świecie w zakresie badań naukowych, technologii i innowacji.

Wszystkie powyższe cele są osiągalne dzięki tysiącom aplikantów podejmujących się wyzwania napisania i zrealizowania projektu w tym programie, przyczyniając się do poprawy jakości życia obywateli Europy i uczynienia naszego kontynentu bardziej konkurencyjnym na świecie. Aby przyciągnąć większą liczbę wybitnych naukowców i innowacyjnych przedsiębiorstw, znacząco ograniczono formalności, upraszczając przepisy i procedury przy składaniu wniosków. Mimo to Polska jest dość przeciętnym wnioskodawcą w Horyzoncie 2020. Kraj nasz plasuje się na 14 miejscu wśród 28 krajów członkowskich UE pod względem liczby uczestnictw, a na 15 – pod względem uzyskanego dofinansowania.

- kontakty międzynarodowe
- wymianę wiedzy i doświadczeń z najlepszymi specjalistami w swoich dziedzinach
- promocję własnych osiągnięć
- dostęp do infrastruktury na światowym poziomie i najnowszych wyników badań
- szansę na realizację badań z najlepszymi zespołami z całego świata
- możliwość współpracy z zagranicznymi zespołami badawczymi w miejscu ich pracy
- wysoki prestiż naukowy
- rozwój kariery naukowej
- dodatkowe wynagrodzenie.

Z powyższego wyłania się jasny obraz tego, jak szeroki jest wachlarz korzyści, których doświadczymy, biorąc udział w Programie Horyzont 2020. Nawet jeśli nie uda nam się zdobyć grantu, sam proces aplikacji i wyteżona praca badawcza z nią związana jest, z naukowego punktu widzenia, dużym i ważnym doświadczeniem, z którego możemy wyciągnąć stosowne wnioski na

STATYSTYKI UCZESTNICTWA POLSKI W PROGRAMIE HORYZONT 2020 po 200 konkursach (na podstawie danych zbiorczych dla państw członkowskich UE)			
Kryterium	UE	Polska	Wynik Polski (w proc.)
Liczba uczestnictw w złożonych wnioskach	237 266	5307	2,24
Liczba uczestnictw we wnioskach skierowanych do finansowania	30 617	552	1,80
Dofinansowanie KE (w mln euro)	13 787,77	142,34	1,03
Wskaźnik sukcesu uczestnictw (w proc.)	12,90	10,40	80,62

Źródło: Statystyki i analizy uczestnictwa w Programie Ramowym Horyzont 2020 – Raport po 200 konkursach, Warszawa 2016.

Dlatego też w całym kraju podejmowane są działania mające na celu aktywizację pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych oraz zwiększenie ich uczestnictwa w Horyzoncie 2020, m.in. poprzez nakreślanie bezpośrednich korzyści wynikających z uczestnictwa w tym programie dla osoby samego badacza, nie tylko ogólnie dla UE.

Horyzont jest ważny dla Europy. Ale co mogę mieć z niego ja-badacz?

Udział w Horyzoncie 2020 to nie tylko dodatkowe środki na badania naukowe. Zdobyć grantu w największym w historii UE programie badawczym o szerokiej renomie niesie ze sobą wiele wartości dodanych, trudnych lub wręcz niemożliwych do uzyskania w innych okolicznościach. Horyzont 2020 gwarantuje każdemu uczestnikowi:

przyszłość. Aby jednak zwiększyć szanse powodzenia, musimy poszukać sobie odpowiedniego konkursu, zgodnego z naszymi kompetencjami.

Konkursów jest bardzo dużo. Jak mam znaleźć ten właściwy?

Horyzont 2020 jest otwarty dla wszystkich. Każdy pracownik naukowy, naukowo-dydaktyczny, dydaktyczny, a nawet techniczny, bez względu na etap rozwoju kariery zawodowej, znajdzie coś dla siebie. Poniższa tabela pokazuje, czym powinniśmy się kierować przy wyborze konkursu.

Zebrane w tabeli informacje nie są wyczerpujące. Po więcej wiadomości zapraszam na stronę Participant Portal, gdzie publikowane są wszystkie konkursy wraz z dokumentacją, i/lub zachęcam do kontaktu z Działem Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK.

JEŚLI JESTEŚ ...	TO SPRAWDŹ ...	A JEŚLI ZDOBEDZIESZ GRANT, TO WTEDY ...
Badaczem, który chce napisać projekt badawczy w konsorcjum	konkursy oznaczone jako RIA – Research and Innovation Actions	otrzymasz 100% dofinansowania na projekt badawczy, który może doprowadzić do zdobycia nowej wiedzy lub opracowania nowej technologii
Badaczem, który chce napisać projekt innowacyjny w konsorcjum	konkursy oznaczone jako IA – Innovation Actions	otrzymasz 100% dofinansowania (70% w przypadku jednostek typu for-profit) na projekt innowacyjny, który pomoże opracować plany produkcji i stworzyć nowe produkty i rozwiązania
Badaczem, który chce uczestniczyć w H2020 w konsorcjum lub samodzielnie	konkursy oznaczone jako CSA – Coordination and Support Actions	otrzymasz 100% dofinansowania na projekt składający się głównie z działań towarzyszących badaniom, np. standaryzacja, rozpowszechnianie, komunikacja, koordynacja i tworzenie sieci kontaktów, dialogi polityczne itp.
Początkującym badaczem (2–7 lat po doktoracie) i posiadasz lub będziesz posiadać zespół badawczy	grant Europejskiej Rady ds. Badań – ERC Starting Grant	otrzymasz do 1,5 mln euro na pionierski projekt badawczy trwający do 5 lat, w dowolnej dziedzinie wiedzy, cechujący się doskonałością naukową
Badaczem u progu samodzielności badawczej (7–12 lat po doktoracie) i posiadasz lub będziesz posiadać zespół badawczy	grant Europejskiej Rady ds. Badań – ERC Consolidator Grant	otrzymasz do 2 mln euro na pionierski projekt badawczy trwający do 5 lat, w dowolnej dziedzinie wiedzy, cechujący się doskonałością naukową
Doświadczonym badaczem, o uznanym dorobku naukowym i posiadasz lub będziesz posiadać zespół badawczy	grant Europejskiej Rady ds. Badań – ERC Advanced Grant	otrzymasz do 2,5 mln euro na pionierski projekt badawczy trwający do 5 lat, w dowolnej dziedzinie wiedzy, cechujący się doskonałością naukową
Początkującym badaczem (do 4 lat doświadczenia naukowego, przed doktoratem)	stypendia w ramach innowacyjnych sieci szkoleniowych (Innovative Training Networks), realizowane w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie” (publikowane na portalu EURAXESS)	odbędziesz kompleksowe szkolenie, realizowane przez międzynarodowe i interdyscyplinarne zespoły naukowe, we współpracy z sektorem pozaakademickim; stypendia obejmują zatrudnienie i przeszkolenie do 3 lat, koszty badań, w tym udział w warsztatach i konferencjach
Doświadczonym badaczem (posiadasz stopień doktora lub co najmniej 4-letnie doświadczenie naukowe)	Indywidualne granty badawczo-szkoleniowe (Individual Fellowships), realizowane w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie” (wnioski o grant przygotowuje naukowiec w porozumieniu z wybraną przez siebie instytucją goszczącą, zawsze w odpowiedzi na ogłoszony konkurs)	wyjedziesz do wybranej przez siebie instytucji europejskiej lub poza Europą z sektora akademickiego lub pozaakademickiego; grant pokrywa koszty wynagrodzenia, podróży i dodatku rodzinnego oraz koszty badań
Badaczem na każdym stopniu kariery, który chce napisać projekt związany z mobilnością pracowników naukowych w konsorcjum	Wymianę personelu naukowego i innowacyjnego (Research and Innovation Staff Exchange), realizowaną w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie”	zostaniesz oddelegowany/a na okres od 1 do 12 m-cy do członków konsorcjum międzynarodowego w celu stworzenia sieci kontaktów, wymiany wiedzy w zakresie badań i innowacji, rozwoju własnych umiejętności, uczestnictwa w szkoleniach i konferencjach, wzmocnieniu współpracy naukowej
Badaczem na każdym etapie kariery, który chce przybliżyć społeczeństwu swój zawód, popularyzować wiedzę nt. badań i innowacji	Europejską Noc Naukowców (European Researchers' Night), realizowaną w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie”	zostaniesz organizatorem wydarzenia, którego celem jest zwiększenie świadomości, zwłaszcza wśród młodzieży, w zakresie pozytywnego wpływu badań naukowych na codzienne życie; dostaniesz środki na organizację działań, takich jak: naukowe eksperymenty, pokazy naukowe, debaty, spotkania z naukowcami, warsztaty itp.

Chcę napisać wniosek. I co teraz...?

Należy znaleźć odpowiedni dla siebie konkurs w Horyzoncie 2020 (np. korzystając z powyższej tabeli). Musimy pamiętać tu o jednej ważnej zasadzie – Program H2020 nie daje możliwości (poza nielicznymi wyjątkami) na pisanie projektów „z głowy”, tj. wpadamy na pomysł, robimy z niego projekt i dostajemy grant. W H2020 piszemy wnioski „na zamówienie” – tzn., że KE ogłasza konkursy o ściśle określonych tematach, w które musimy się wpisać. To oczywiście nie zabrania nam mieć własnego pomysłu – w takim przypadku musimy jedynie znaleźć konkurs, który będzie z nim jak najbardziej zbieżny. Jeśli chwilowo nie mamy żadnej koncepcji, możemy po prostu poszukać konkursu, który najbardziej nam się spodoba i będzie zgodny z naszą dyscypliną naukową i prowadzonymi badaniami. W tym celu najlepiej odwiedzić Participant Portal lub zwrócić się do Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK – pracownicy pomogą dotrzeć do właściwych informacji.

Po znalezieniu odpowiedniego konkursu i zaznajomieniu się z całą jego dokumentacją, musimy zastanowić się, czy wniosek będziemy składać jako indywidualni badacze, czy w zespole badawczym, czy samodzielnie, czy w konsorcjum. Jeśli w konsorcjum, to czy będziemy w nim pełnić rolę koordynatora czy partnera (składając wniosek jako indywidualna instytucja/naukowiec, sami sobie jesteśmy sterem, żeglarzem i okrętem – koordynatorem i partnerem jednocześnie).

Kiedy już ustalimy wszystkie powyższe kwestie, nie pozostaje nic innego, jak zabrać się za pisanie wniosku. Proces ten wygląda inaczej w zależności od roli w projekcie – odpowiedzialność za skonstruowanie wniosku spoczywa wyłącznie na koordynatorze, który egzekwuje od partnerów jedynie fragmenty, za które są odpowiedzialni. Wkład pracy partnera w pisanie projektu jest więc znacznie mniejszy. Etap tworzenia wniosku jest też dobrym momentem na zawarcie umowy konsorcjum, która będzie regulować kwestie związane z wewnętrzną strukturą konsorcjum, dostępem do elektronicznego systemu zarządzania projektem, dystrybucją środków finansowych, prawem własności intelektualnej, rozstrzygnięciem sporów, zasadą poufności itp.

Kiedy wniosek jest już gotowy, należy złożyć go elektronicznie poprzez Participant Portal (co jest zawsze obowiązkiem koordynatora). Jeśli akurat to my nim jesteśmy, musimy być również posiadaczami konta na tym portalu, co można z łatwością zorganizować w każdej chwili. Możemy też skontaktować się z Działem Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK, który pomoże nam przejść przez całą ścieżkę administracyjną. Po złożeniu wniosku przychodzi trudny okres oczekiwania na wyniki konkursu – 5 do 8 miesięcy, w czasie których panel

ekspertów dokonuje oceny formalnej i merytorycznej projektu.

Jeśli zdołaliśmy przekonać KE do naszej propozycji, otrzymujemy grant w Horyzoncie 2020! Została już tylko ostatnia formalność – podpisanie przez koordynatora i KE Umowy Grantowej.

Wspomniałam wcześniej o realizowaniu projektu w konsorcjum. Jest to podstawowa komórka społeczna w Horyzoncie 2020 i od tego związku raczej nie uciekniemy. Mało tego, absolutnie nie powinniśmy tego robić, jako że oferuje niedoświadczonym w programach ramowych naukowcom bądź zespołom badawczym ogromne możliwości rozwoju.

Czy są mi w ogóle potrzebni partnerzy zagraniczni?

Współpraca międzynarodowa to element kluczowy i nieodzowny w przeważającej większości konkursów w Programie Horyzont 2020, w których podstawowym wymogiem jest stworzenie konsorcjum składającego się z co najmniej trzech partnerów z trzech różnych krajów członkowskich i/lub stowarzyszonych. Wyjątkiem są konkursy Coordination & Support Action, granty ERC, Instrument MŚP oraz niektóre konkursy w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie”, gdzie wystarczy tylko jedna instytucja pełniąca jednocześnie rolę koordynatora i partnera projektu. Wniosek jest więc prosty – aby otrzymać grant z działań innych niż te wymienione powyżej, musimy mieć partnerów zagranicznych. Jeśli nie jesteśmy aktualnie w posiadaniu takowych, istnieje wiele narzędzi, dzięki którym możemy zmienić ten stan rzeczy.

Jak mam znaleźć partnerów?

Tabela obok przedstawia przykładowe narzędzia umożliwiające znalezienie partnerów zagranicznych.

Czym różni się rola koordynatora od roli partnera w projekcie?

Koordynator organizuje konsorcjum, jest odpowiedzialny za napisanie wniosku i wyegzekwowanie od partnerów jego fragmentów, za które będą odpowiadać, dystrybuje środki finansowe, kontaktuje się z KE, egzekwuje wykonanie zadań przez partnerów, składa raporty do KE. Partner natomiast uczestniczy w pisaniu wniosku (uzupełnia swoje pakiety zadań), realizuje własne zadania i raportuje o wynikach swoich poczynaniach do koordynatora. Rola partnera to przedsięwzięcie stanowczo łatwiejsze dla naukowców stawiających pierwsze kroki w Horyzoncie.

NARZĘDZIA WSPIERAJĄCE NAWIĄZYWANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ	
INTERAKTYWNA PLATFORMA PARTNERS SERVICE NA PORTALU CORDIS	Podstawowa, publiczna baza danych i portal Komisji Europejskiej do rozpowszechniania jak najszerzej rozumianych informacji o wszelkich, dofinansowywanych ze środków unijnych projektach badawczych oraz ich wynikach https://cordis.europa.eu/partners/web/guest
DZIAŁ NAUKI I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ UJK	Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK oferuje wsparcie przy poszukiwaniu partnerów zagranicznych, np. poprzez Ankiętę Zainteresowań Badawczych, abstrakt naukowy, bezpośrednie zaproszenia do współpracy przy konsorcjach, regularne informowanie o nowych bazach danych oraz indywidualne poszukiwania
DZIAŁANIA KRAJOWEGO PUNKTU KONTAKTOWEGO	KPK, jako sieć, wspiera potencjalnych wnioskodawców, m.in. poprzez rozpowszechnianie między swoimi ośrodkami informacji o danym naukowcu i poszukiwanych przez niego/ją formach współpracy lub wiedzy fachowej
SPOTKANIA BROKERSKIE	Spotkania brokerskie to doskonałe okazje do poznania ludzi ze świata nauki i biznesu, którzy swoją wiedzą i dorobkiem uzupełniają nasze inicjatywy i którzy, być może wnosząc swoje pomysły, są gotowi do nawiązania współpracy i stworzenia konsorcjum
BAZA DANYCH NET4SOCIETY	Baza dla konkursów w ramach działania „Europa w zmieniającym się świecie” (Wyzwania Społeczne). Umożliwia znalezienie informacji o powstałych lub powstających konsorcjach i dołączenie do nich jako partner, a także znalezienie partnerów jako koordynator konsorcjum http://www.net4society.eu/public/pss.php
BAZA DANYCH DLA KONKURSÓW W RAMACH DZIAŁAŃ KLIMATYCZNYCH	Baza dla konkursów w ramach działania „Działania w dziedzinie klimatu, środowisko, efektywna gospodarka zasobami i surowce” (Wyzwania Społeczne) https://www.nks-umwelt.de/index.php?index=167
BAZA DANYCH DLA KONKURSÓW W RAMACH DZIAŁAŃ DOT. ZDROWIA	Baza dla konkursów w ramach działania „Zdrowie, zmiany demograficzne i dobrostan” (Wyzwania Społeczne) http://mm.fitforhealth.eu/
PORTALE SPOŁECZNOŚCIOWE DLA NAUKOWCÓW	ResearchGate – międzynarodowy serwis społecznościowy dla naukowców wszystkich dyscyplin https://www.researchgate.net/ Inventorum – pierwszy w Polsce portal społecznościowy dla naukowców i przedsiębiorców https://inventorum.opi.org.pl/
BAZA DANYCH DLA KONKURSÓW Z OBSZARU ICT	Baza dla poszukujących partnerów w konkursach z obszaru ICT http://www.ideal-ist.eu/partner-search/pssearch
BAZA DANYCH DLA KONKURSÓW W RAMACH DZIAŁAŃ DOT. ŚRODOWISKA	Baza dla konkursów w ramach działania „Działania w dziedzinie klimatu, środowisko, efektywna gospodarka zasobami i surowce” (Wyzwania Społeczne) http://partnersearch.ncps-care.eu/

Czym kierować się przy poszukiwaniu idealnego partnera lub koordynatora do projektu? Na co zwracać uwagę przy tworzeniu konsorcjum?

Jeśli chcemy wziąć udział w Programie Horyzont 2020 jako koordynatorzy projektu, musimy znaleźć sobie odpowiednich partnerów. A tacy istnieją, jeśli: mają doświadczenie w obszarze, który jest nam potrzebny, oraz w realizacji projektów, zapewniają kompletność działań (kompetencje każdego z partnerów uzupełniają się wzajemnie, konsorcjum stanowi zespół o niezbędnej wiedzy fachowej), są międzysektorowi (reprezentują świat nauki, przemysł, B+R, instytuty badawcze, samorządy itp.), a także są w stanie wykorzy-

stać rezultaty projektu, czyli wprowadzić go na rynek. To wszystko składa się na jakość konsorcjum. Mile widziane jest też zapewnienie równowagi geograficznej konsorcjum, tzn. dopilnowanie, aby w jego skład wchodziły instytucje z różnych obszarów Europy, a nie tylko z wybranego niewielkiego regionu. Rzecz jasna, nie każdy z partnerów musi spełniać wszystkie powyższe kryteria jednocześnie – chodzi o to, aby konsorcjum było zróżnicowane i jako całość gwarantowało rzetelną i fachową realizację wszystkich zadań przewidzianych w projekcie na najwyższym poziomie. Na pewno zostanie to docenione przez ekspertów oceniających wnioski na etapie ewaluacji.

Rolę koordynatora projektu zaleca się jednak w dużej mierze tym, którzy pełnili ją już wcześniej (lub przynajmniej brali udział w H2020 jako partnerzy). Komisja Europejska bacznie przygląda się doświadczeniu i kompetencjom instytucji podejmujących się tego zadania. Koordynator projektu musi poza tym posiadać zaplecze do przygotowania i realizacji projektu, także pod względem prawnym i finansowym. Jeśli więc jesteśmy debiutantami w Horyzoncie 2020, zacznijmy od roli partnera projektu, równie ważnej i wymagającej, a przede wszystkim takiej, dzięki której zdobędziemy bezcenną wiedzę i *know-how*. Wtedy naszym kluczowym zadaniem jest znalezienie koordynatora, który będzie legitymował się stosownym doświadczeniem na tym polu i przyjmie nas do zespołu. Jest jeszcze wersja alternatywna rozwoju wydarzeń – jeśli akurat jesteśmy na etapie negocjacji z innymi jednostkami, można też oczywiście wybrać spośród nich taką, która najbardziej nadaje się na stanowisko koordynatora, z reszty negocjatorów czyniąc partnerów. Zapewne jest jeszcze kilka innych sposobów powstawania konsorcjum – każdy z nich jest dobry, jeśli w efekcie powstaje grupa otrzymująca grant. Uzyskanie grantu nie zależy jednak wyłącznie od samego składu konsorcjum.

Co decyduje o sukcesie mojego wniosku?

Nie ma jednego, zawsze się sprawdzającego przepisu na dobry wniosek. Każdy konkurs ma własne reguły gry, opisane w pakiecie dokumentów, z którymi trzeba się zapoznać. Wniosek wygrywający grant to suma wielu czynników, zjawisk, zagadnień, które należy przemyśleć i wdrożyć. Można jednak wymienić kilka uniwersalnych kwestii, które zawsze należy wziąć pod uwagę, bez względu na typ konkursu, a o których wielu aplikantów, nie wiedząc czemu, najzwyczajniej w świecie zapomina. Jedną z najważniejszych kwestii jest innowacyjność naszego projektu. To w końcu program ramowy na rzecz innowacji. Badania, które chcemy przeprowadzić, powinny więc wychodzić ponad istniejący stan rzeczy („state of the art”), wnosić nową wiedzę, cechować się wysokim stopniem nowatorstwa. Wymóg jest prosty – projekt musi być innowacyjny co najmniej na skalę europejską. Musimy upewnić się, czy ktoś przed nami nie wpadł już przypadkiem na ten sam pomysł. W tym celu sprawdzamy bazy patentów lub projektów realizowanych w podobnej tematyce (np. baza CORDIS).

Kolejną kluczową kwestią jest aplikacyjny charakter projektu. Eksperti oceniający nasz wniosek na pewno nie będą wobec niego zbyt entuzjastycznie nastawieni, jeśli z zapisów będzie wynikać, że wypracowane rezultaty projektu nie zostaną w żaden sposób wykorzystane w praktyce, z korzyścią dla obywateli. Projekt

ma spełniać zasadę „from idea to application”, tj. dawać czytelny komunikat, że proponowane przez nas rozwiązania są bliskie wprowadzenia na rynek, mogą być skomercjalizowane, zostaną sprawdzone przez użytkowników końcowych („end users”). Mają służyć europejskiemu społeczeństwu i poprawiać jakość jego bytu. Mile widziane jest uzasadnienie celowości prowadzenia badań akurat w tym zakresie, pokazanie potrzeby realizacji projektu, co oznacza, że sprawdziliśmy „state of the art” w danej dziedzinie i wiemy, jak można wykorzystać rezultaty projektu w praktyce.

W tym miejscu warto dodać kilka informacji o konsorcjum projektowym. Musi być ono komplementarne pod względem kompetencji, role partnerów nie powinny się dublować, każdy z nich musi mieć jasno określony pakiet zadań (Work Package). Wskazane jest, aby konsorcjum było zróżnicowane pod względem profili działalności partnerów – w jego składzie winny znaleźć się uczelnie, przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, samorządy, agencje, a także użytkownicy końcowi, którzy po zamknięciu projektu zagwarantują wdrożenie rezultatów do praktyki. Ma to przekonać KE, że nasz projekt ma charakter aplikacyjny (o czym była mowa powyżej). Koszty ujęte w budżecie projektu muszą być oszacowane w sposób realistyczny, najlepiej na zasadzie przeprowadzenia rozeznania rynku. Dodatkowo, każda pozycja kosztowa powinna być uzasadniona, co pokazuje, że budżet został dokładnie przemyślany.

Sprawdźmy, czy spełniamy wszystkie warunki niezbędne do uczestnictwa w danym konkursie poprzez zapoznanie się z dokumentami z nim związanymi, przede wszystkim z Programem Pracy (Work Programme). Warto również zaznajomić się z kryteriami oceny wniosków i upewnić, że nasz projekt je spełnia.

I ostatnia, ale nie mniej ważna wskazówka – pisanie wniosku do Horyzontu 2020, jak i zresztą każdego innego programu, zabiera trochę czasu. Aby dobrze przygotować wniosek aplikacyjny, powinniśmy na to przeznaczyć minimum sześć miesięcy. Szukajmy więc konkursów, w których nabór wniosków nie kończy się wcześniej niż za pół roku.

Na koniec, zalecam skonsultowanie wniosku z ekspertami z krajowego i regionalnych punktów kontaktowych, których usługi są całkowicie bezpłatne.

Gdzie mogę uzyskać wsparcie?

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK oferuje każdemu potencjalnemu wnioskodawcy wsparcie na wszystkich etapach tworzenia wniosku aplikacyjnego, począwszy od poszukiwania odpowiedniego konkursu i partnerów, poprzez wsparcie techniczne procesu pisania i składania wniosku, skończywszy na pomocy ad-

DZIAŁANIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH UJK, PODEJMOWANE PRZEZ DZIAŁ NAUKI I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ

Działania informacyjne
Otwarte konkursy, spotkania brokerskie, dni informacyjne, konferencje, publikacje, prezentacje graficzne, dokumenty, rozporządzenia

Zaproszenia do współpracy w ramach powstających konsorcjów

Doradztwo indywidualne

Ankieta zainteresowań badawczych

Wsparcie techniczne i administracyjne przy tworzeniu wniosków aplikacyjnych

Wsparcie przy poszukiwaniu partnerów zagranicznych

Organizacja konferencji i seminariów informacyjnych

ministracyjnej przy realizacji i rozliczaniu wdrażanego projektu. Poza tym oferowane jest szeroko rozumiane doradztwo, mające na celu zwiększenie uczestnictwa pracowników naukowych UJK w H2020. Dział regularnie realizuje również wiele działań promocyjnych, których istotą jest przekazywanie aktualnych informacji związanych z H2020 i innymi źródłami finansowania zewnętrznego, nawiązywanie współpracy międzynarodowej, zbieranie informacji o badaniach prowadzonych przez pracowników naukowych, udzielanie konsultacji. Innymi słowy – celem działań podejmowanych przez Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą jest udzielenie wszystkim zainteresowanym wsparcia w każdej kwestii związanej z Horyzontem 2020.

Sukces w Programie Horyzont 2020 nie jest kwestią szczęścia czy przypadku. Jest efektem dobrego pomysłu, ciężkiej pracy, odpowiedniej strategii, właściwego doboru partnerów i konsekwencji w działaniu. Wspar-

cie i doradztwo ekspertów również mogą ułatwić drogę do celu. Jeśli więc chcemy zdobywać prestiżowe granty, prowadzić innowacyjne badania naukowe i zapisać się tym samym na kartach historii swojej dyscypliny, musimy wyjść wyzwaniami naprzeciw. W tle na pewno mają czy horyzont...

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą – Horyzont 2020
specjalista ds. programów badawczych
ul. Żeromskiego 5, pok. 61
e-mail: agnieszka.bygar@ujk.edu.pl
tel. 41 349 73 39

MENTORING KRAJOWEGO PUNKTU KONTAKTOWEGO PROGRAMÓW BADAWCZYCH UE

Siódmego grudnia 2015 roku Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach został objęty przez Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE działaniami mentoringowymi, związanymi z uczestnictwem pracowników UJK w Programie Horyzont 2020. Ich głównym celem jest szeroko rozumiane wsparcie potencjalnych wnioskodawców na każdym etapie tworzenia wniosku. Mentoring jest dla pracowników uczelni doskonałą okazją do zdobycia wiedzy, praktycznych wskazówek i informacji bezpośrednio od wysokiej klasy ekspertów. Działania mentoringowe to m.in. indywidualne warsztaty i szkolenia, konsultacje przy pisaniu wniosku, opiniowanie stworzonych wniosków pod względem formalnym itp.

Więcej informacji o mentoringu można znaleźć w Aktualnościach Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą:
http://www.ujk.edu.pl/dn/aktualnosci_horyzont.html

H O R Y Z O N T 2 0 2 0

– OD POMYSŁU DO GRANTU

S E M I N A R I U M

Agnieszka Bygar

Jedenastego grudnia 2015 roku odbyło się seminarium pn. „Horyzont 2020 – od pomysłu do grantu”, zorganizowane przez Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK pod patronatem JM Rektora Jacka Semaniaka oraz Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Marka Przeniosła. Wzięli w niej udział Joanna Niedziałek, ekspert z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej, oraz Agnieszka Kowalska, dyrektor Działu Współpracy Międzynarodowej ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o., najaktywniejszego polskiego przedsiębiorstwa pod względem uczestnictwa w Horyzoncie 2020.

Joanna Niedziałek przedstawiła uczestnikom seminarium część teoretyczną, tj. ogólną charakterystykę Programu Horyzont 2020, możliwości, jakie oferuje na-

ukowcom, zasady finansowania, Portal Uczestnika oraz omówiła dokumentację konkursową i związane z nią zagadnienia, takie jak składanie i ocena wniosków oraz koszty projektowe. Agnieszka Kowalska udzieliła z kolei wielu praktycznych wskazówek i informacji dotyczących procesu tworzenia wniosku do Horyzontu 2020 – od pomysłu do wygranego grantu.

Seminarium „Horyzont 2020 – od pomysłu do grantu” było jednym z wydarzeń cyklu spotkań informacyjnych, organizowanych przez Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą w ramach działalności promującej uczestnictwo w Programie Horyzont 2020 wśród pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych UJK. Na rok 2016 planowane są kolejne wydarzenia z tego cyklu, m.in. spotkanie dotyczące działań „Maria Skłodowska-Curie”.

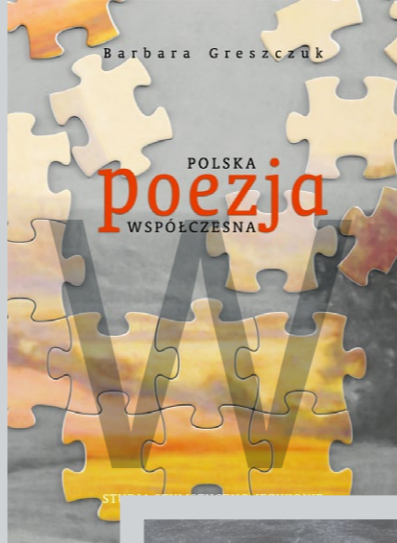

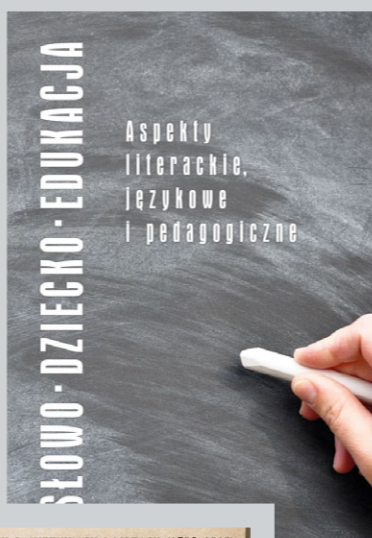
N

MŁODA KOBIETA
NA RYNKU PRACY
SZANSE I OGRANICZENIA ROZWOJU

POLSKA
poezja
WSPÓŁCZESNA

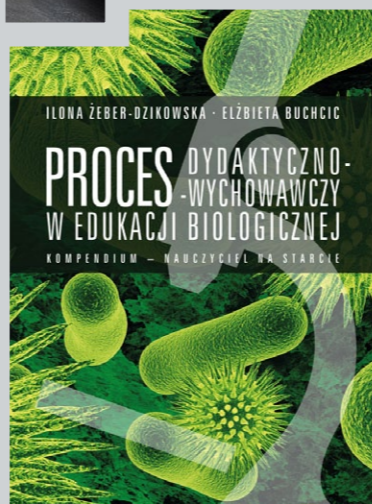
SŁOWO-DZIECKO-EDUKACJA
Aspekty
literackie,
językowe
i pedagogiczne

ABC
KWANTOWEJ
TEORII POLA

Michał Brensztejn
Dziennik 1915-1918

PROCES DYDAKTYCZNO-
WYCHOWAWCZY
W EDUKACJI BIOLOGICZNEJ
KOMPENDIUM - NAUCZYCIEL NA STARTIE

ETYKA ZAWODU
KSIĘGOWEGO

UDZIAŁ
KOŚCIOŁA
KATOLICKIEGO
W ŻYCIU PUBLICZNYM
w województwie świętokrzyskim po 1989 r.

- Małgorzata Garstka, *Etyka zawodu księgowego*, 2015, 226 s., format B5, ISBN 978-83-7133-655-3, cena 23,10 zł
- Barbara Greszczuk, *Polska poezja współczesna. Studia stylistyczno-językowe*, 2015, 358 s., format B5, ISBN 978-83-7133-648-5, cena 33,60 zł
- Andrzej Kościółek, *Lokalne problemy społeczne. Potrzeby, możliwości, starania*, 2016, 410 s., format B5, ISBN 978-83-7133-657-7, cena 46,20 zł
- Magdalena Molendowska, *Udział Kościoła katolickiego w życiu publicznym w województwie świętokrzyskim po 1989 r.*, 2015, 168 s., format B5, ISBN 978-83-65139-29-0, cena 16,80 zł
- Stanisław Mrówczyński, *ABC kwantowej teorii pola*, 2016, 162 s., format 25,5x18,0 cm, ISBN 978-83-7133-653-9, cena 21,00 zł
- Jerzy Z. Pająk (oprac.), *Raporty i korespondencja oficerów werbunkowych departamentu wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego 1915-1916. Zagłębie Dąbrowskie i Częstochowa*, 2015, 302 s., format B5, ISBN 978-83-7133-647-8, cena 33,60 zł
- Andrzej Pawlik (red.), *Przedsiębiorczość*, 2016, 234 s., format B5, ISBN 978-83-65139-04-7, cena 21,00 zł
- Małgorzata i Marek Przeniosło (oprac.), *Michał Brensztejn, Dziennik 1915-1918, cz. 1: rok 1915 i 1916*. Seria: *Kresy w polskich pamiętnikach i listach (1795-1918)*, t. 2, 2015, 186 s., format B5, ISBN 978-83-7133-651-5, cena 18,90 zł
- Joanna Smyła, *Młoda kobieta na rynku pracy. Szanse i ograniczenia rozwoju*, 2015, 288 s., format B5, ISBN 978-83-7133-634-8, cena 23,10 zł
- Anna Wileczek, Agnieszka Miernik (red.), *Słowo-Dziecko-Edukacja. Aspekty literackie, językowe i pedagogiczne*, 2015, 346 s., format B5, ISBN 978-83-7133-646-1, cena 29,40 zł
- Ilona Żeber-Dzikowska, Elżbieta Buchcic, *Proces dydaktyczno-wychowawczy w edukacji biologicznej. Kompendium - nauczyciel na starcie*, 2016, 260 s., format B5, ISBN 978-83-7133-642-3, cena 31,50 zł

O
Ś
C
I

WKRÓTCE UKAZĄ SIĘ:

- A. Cyran, P. Soroka (red.), *Konsolidacja polskiego przemysłu obronnego w warunkach konkurencyjnego europejskiego rynku uzbrojenia*
- D. Hombek, *Dzieje prasy polskiej wiek XVIII (do 1795 r.)*
- J. Jaskiernia (red.), *Uwarunkowania efektywności struktur władzy publicznej*
- S. Kazusek, *Splaw wiślaný w drugiej połowie XVIII wieku (do 1772 roku). Część 2: Statystyka splawu wiślanego*
- W. Kowalski (red.), *O przeszłości: czasy, miejsca, ludzie. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Jadwidze Muszyńskiej*
- M. Mularczyk, *Regionalny system miast - hierarchia czy sieciowy układ poziomy? Przypadek województwa świętokrzyskiego*
- M. Nowak (oprac.), *Polacy z Wilna i Żmudzi na zesłaniu - pamiętniki Józefa Bogusławskiego (1818-1857 lub 1859) i ks. Mateusza Wejta (1834-1923)*
- A. Ozga, *O rozwijaniu korzeni i skrzydeł - uwarunkowania twórczej adaptacji młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną lekkiego stopnia*
- J. Pielas, K. Justyniarska-Chojak (wstęp i oprac.), *Źródła i materiały do dziejów szlachty województwa sandomierskiego w XVI-XVIII wieku, T. 2: Inwentarze dóbr ziemskich z XVII-XVIII wieku (cz. 2)*
- G. Stefanek, *Przeptyły eliptyczny i fluktuacje od przypadku do przypadku w zderzeniach ciężkich jonów przy energiach akceleratora SPS*
- K. Stęplewska, *Klient na rynku ubezpieczeń na życie. Wybrane problemy na przykładzie województwa świętokrzyskiego*
- J. Synal, J. Szempruch, *Od zapalu do wypalenia? Funkcjonowanie nauczycieli w codzienności szkolnej*
- S. Wiech (red.), *Nieznane listy z Ziemi Zabraných. Seria: Kresy w polskich pamiętnikach i listach (1795-1918)*

Wydawca: Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

